

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA
KOLEKTIVA ŽELEZARNE
J E S E N I C E

JESENICE, 16. februarja 1963

Številka 7/V.

Sneg in mraz povzročata težave

Letošnja zima močno ovira delo prometnega in transportnega oddelka. V hudem mrazu so zmrznili livarski pesek, fina ruda, ruda za visoke peči in indijska ruda za žilavljenje v martinarni. Pošla je zaloga kamna za apnenico, ker so zmrznile naprave v kamnolomih dobaviteljev. Zaloge premoga so minimalne, premog pa tudi ni tako kvaliteten kot običajno. Zaloge starega železa so močno znižane in ker zima le predolgo traja, dobavitelji ne uspejo dobavljati šaržirnega železa. Zato pripravljajo vložek v glavnem s tako imenovano »šaro« in obdelanimi ter zrezanimi »svinjami«. Nesreča je še hotela, da je prišlo do požara na žerjavu polipu prav v času, ko bi ga za pripravo paketov jeklarne najbolj potrebovala. Za razbremenitev Sava žerjava pomaga transportni oddelek že tri tedne z enim dvigalom za pripravo hladnega surovega železa.

Največje težave pa povzroča pomanjkanje delavcev. Večina surovin je zmrznjenih in jih je treba kopati. Vagon peska za sivo livarno je naložen že štirinajst dni in ga je nemogoče razložiti, ker je zmrznjen in trd kot skala.

Hud mraz je povzročil okvare tudi na dvigalih UB1-58 in UB1-61. Že mesec dni obratujeta z zlomljenimi pogonskimi osmi gosenic. Večje okvare so bile tudi na portalnem žerjavu za razkladanje žilindre, dvigalu za obdelavo »svinji«, Sava žerjavu, žerjavu za razkladanje premoga za generatorje in portalnem žerjavu na rudnem dvoru. Tri dni je morala parna lokomotiva nadomestovati električni voz za prevoz rude od pržne peči do plavžev.

Zaradi pomanjkanja delavcev za vzdrževanje proge so morali, da ni prišlo do zastojev, vsakokrat ob novem snegu vsi delavci vozovne delavnice in kurilnice na čiščenje tirov. Nekaj sončnih dni v februarju je povzročilo, da se je sneg na tirih spremenil v led, ki je povzro-

čil vsakodnevna pogosta iztirjenja normalnih, še predvsem pa ozkotirnih voz.

Zadnji sneg, ki je zapadel v noči od 11. do 12. februarja, je skoraj ustavil promet. Tovorni vlak S 992, ki ima odhod ob 3.45 uri, sploh ni mogel v železarno, ker ga lokomotiva na postaji ni mogla premakniti. Prispel je šele ob 9.15 uri, ko ga je potisnila še postajna lokomotiva. Kljub temu, da je obratovodstvo prometnega oddelka organiziralo že ponoči čiščenje tirov in kretnic, je 12. februarja zjutraj zaradi novega snega ozkotirni promet in deloma tudi normalni skoraj obstal. Na srečo je prenehalo snežiti, delavci proge, vozovne delavnice, kurilnice in gradbenega oddelka pa so, kar so mogli hitro, odmetali sneg z najvažnejših tirov, tako da ni prišlo do resnejših zastojev v proizvodnih obratih. Bili smo pred dejstvom, da zmanjka v martinarni surovega železa, rude za žilavljenje, plavžu fina ruda, livarni pesek, generatorjem na Javorniku pa vagonetov. Vse priznanje in pohvala gre delavcem omenjenih oddelkov za požrtvovalnost pri čiščenju, saj so takoj vložili vse sile za preprečitev škode, ki nam jo, letošnja zima brez konca še naprej povzroča.

Branko Blenkuš

Nove težave v elektrodnem oddelku

V našem časopisu smo že večkrat pisali o težavah v elektrodnem oddelku. Ob koncu lanskega leta smo govorili o pomanjkanju naročil in ni bilo videti pravega izhoda. Vendar stvari so se obrnile, uspeli so dobiti naročila, tako da je sedaj naročil dovolj. Prišlo pa je do novih težav. Zmanjkalo jim je vložne žice, saj so jo dobili 90 ton premalo. Vsak dan sproti čakajo na dobavo in niti ne vedo, kakšne dimenzije žice bodo dobili. Zato morajo včasih prepogosto

Statut podjetja-skrb članov kolektiva

V okviru priprav za izdelavo statuta je upravni odbor Železarne imenoval komisijo, pa tudi Izvršni odbor sindikalne podružnice je že na eni izmed zadnjih sej, kateri je prisostvoval tudi tov. Dante Jasnič kot predsednik komisije, ki jo je imenoval UO, razpravljal o pripravah za izdelavo statuta.

Naloga komisije, ki jo je imenoval UO, je, da pripravi teze za nadaljnjo razpravo. Seveda bo morala ta komisija predhodno, na osnovi do sedaj sprejetih samoupravnih predpisov, pripraviti spremembe, ki bodo izhajale iz dosedanjih izkušenj in prakse. Tako pripravljene teze bo posredovala komisiji za

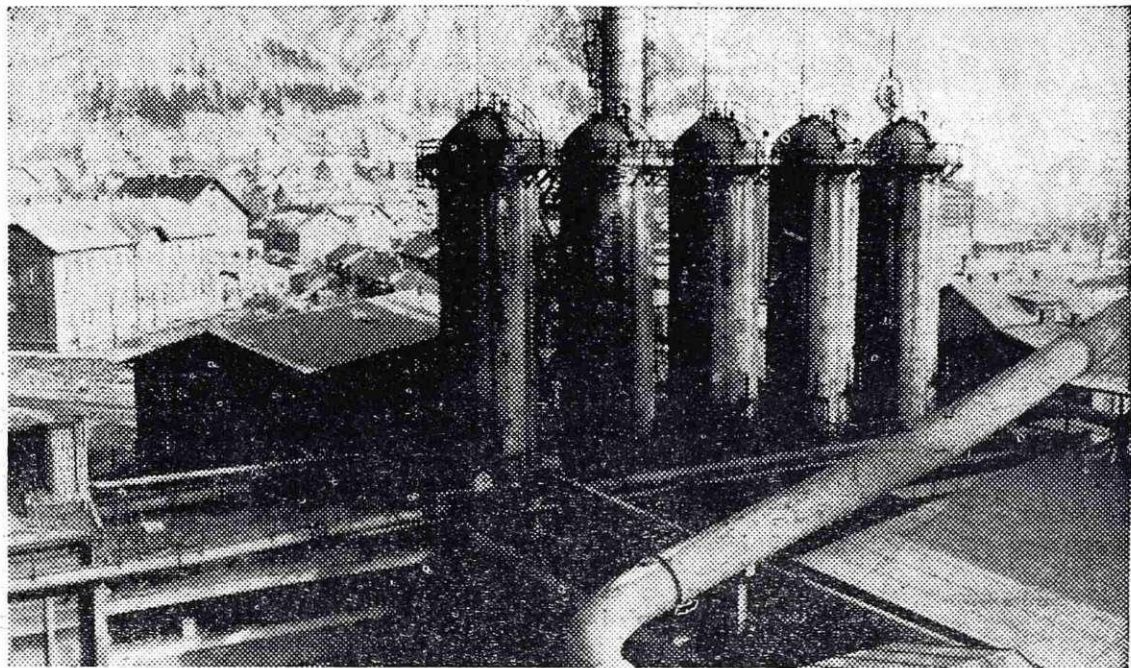
statut, ki jo je že lani imenoval CDS. Ta komisija pa je sestavljena iz vseh družbeno-političnih organov v podjetju. Naloga te komisije je, da bo teze po posameznih vprašanjih oziroma področjih obdelala, jih vskladila z načeli naše družbene stvarnosti, predvsem pa s prakso in značilnostmi in jih posredovala kot predlog v široko razpravo vsemu kolektivu, sindikalnim in osnovnim organizacijam ZK.

Prav gotovo je, da bo statut vseboval novosti in spremembe dosedanjih, že sprejetih samoupravnih predpisov. Preden pa bodo vnešene v statut, bomo morali široko razpravljati o tem, ali bo naš

sistem delitve ostal tak kot je, ali ga bomo spremenili ali samo dopolnili, odpravili pomanjkljivosti itd. Prav tako bo treba razmisliti o vlogi EE, njihovih samoupravnih organov, o razmejitvi pristojnosti med temi organi in CDS, o pristojnosti služb, o nadaljnji decentralizaciji, o neposrednem upravljanju itd. O vsem tem in še o drugih vprašanjih se bomo morali prehodno temeljito in skrbno pogovoriti z vsemi člani našega kolektiva.

Ko bomo vse to pretehtali, bo komisija to zbrala in urenila v statut tako vsebinsko kot tudi pravno.

M. F.

Sneg in mraz povzročata hude težave številnim oddelkom našega kolektiva

Nov način zidanja glavnega oboka na SM peči V.

Ali bodo glavni oboki na SM pečeh letos več vzdržali?

V zadnjih letih, posebno pa še v letu 1962, smo imeli v martinarni velike težave zaradi slabe vzdržnosti zgornjega ustroja SM peči, pred-

vsem glavnih obokov. Zato je bilo treba opraviti več hladnih remontov peči kot je bilo planirano in tako so se povečali tudi za to planirani stroški.

Čeprav so bila mnenja o vzrokih slabe vzdržnosti obokov SM peči v naši železarni, pa tudi drugod, dolgo časa precej deljena, smo v zadnjem času le ugotovili, da do zdaj uporabljeni formati opeke za glavne oboke niso najboljši. Zato so v podjetju »Magnohrom« iz Kraljeva, ki izdeluje bazično ognjeodporno opeko za potrebe jugoslovanskih železarn, izdelali nov format opeke za oboke, ki se je v inozemstvu zadnje čase že močno uveljavil. Iz te nove opeke smo zgradili glavni obok pri zadnjem remontu na peči V in je to tudi prvi primer uporabe tega novega

formata opeke v jugoslovanskih železarnah.

Primerjava obeh formatov opeke za oboke kaže znatne razlike v obliki in načinu zidanja, kar že istovrstno nakazuje določene prednosti, ki jih brez dvoma ima novi format. Do zdaj smo uporabljali pri zidanju glavnih obokov dva formata opeke in sicer takozvana rebra ter tekače. Rebra so bila daljša in obešena s pomočjo posebne obesne naprave, medtem ko so bili med rebra vstavljeni krajši tekači, ki niso bili obešeni. Oba formata opeke sta bila radialna, kar pomeni, da je imel obok določen polmer ter se je kljub temu, da so bila rebra obešena, sam nosil in s tem tudi ustvarjal določen pritisk med posameznimi opekami. Ta pritisk je imel med drugim tudi že neprijetne po-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zdravko Pogačnik

Na SM peči V so prvič v Jugoslaviji izdelali obok po novem sistemu tako, da se ne nosi sam

Nov način zidanja glavnega oboka na SM peči V.

(Nadaljevanje s 1. strani)
sledice, da je opeka razpokala in se zaradi tega hitreje obrabila. Ko so se tekači že precej obrabili, je bilo treba med obratovanjem vstaviti med rebra takozvano dodatno opeko, ki je sicer podaljšala vzdržnost oboka za približno sto šarž, vendar je pomenila dodatno delo in stroške.

Nov format opeke ni radialen in je vsaka opeka obešena na posebno obesno napravo, tako da se ta obok sam ne nosi. S tem odpadejo vsi pritiski med opekami, razen tistih, ki nastanejo zaradi

širjenja prostornine opeke pri ogrevanju, ki pa se izenačijo z dodajanjem odgovarjajoče lepenke med opeke pri zidanju kot sredstvo za omogočenje širjenja opeke.

Prednosti tega formata opeke so v primerjavi s prej omenjenimi formati velike. Odpadejo vsi bočni pritiski, zidanje je enostavno, obraba opeke je enakomerna, odpadke vstavljanje dodatne opeke, obočni nosilci izgube svojo prejšnjo nosilno vlogo ter praktično lahko brez škode odpadejo in celoten obok je obešen ter se ne nosi sam.

Poleg samega formata je važna tudi izdelava opeke, ki je lahko žgana ali nežgana in kemično vezana. Pri peči V smo uporabili nežgano kemično vezano opeko, ki je poleg tega še oblečena v jekleno pločevino, kar ima še dodatno prednost, da v primeru, če opeka "razpoka", ne more prej odpasti, dokler se ne obrabi do mesta, kjer je razpokana. Cena te v jekleno pločevino oblečene opeke je sicer nekoliko višja, vendar upamo, da bo tudi toliko več vzdržala kot je dražja.

Z uvedbo tega novega načina zidanja oboka in uporabe novega formata opeke lahko upravičeno upamo, da se bo vzdržnost obokov tako povečala, da bo omogočila peči, ki odgovarja našim obratovalnim pogojem. Kako bo pa v resnici, bo pokazala prihodnja obratovalna kampanja SM peči V. K.

Spet neprevidnost

Kurjači plinskih generatorjev pri martinarni bi bili v nedeljo 3. februarja ob 12. uri kmalu priča zelo težki nezgodi. Ponesrečil se je

Alojz Ravnik, pepelar na teh generatorjih.

Kot vesten in marljiv delavec je hotel Alojz Ravnik tudi v nedeljo odstraniti s tekočega traku kos pepela, ki je oviral nemoteno obratovanje. Za taka dela imajo v obratu posebno rodje (grebljice) in sta bili dve pripravljene na delovnem mestu. Tov. Ravnik pa je kos pepela hotel odstraniti kar z roko. Pri tem mu je roko potegnili med valj in gumijast trak ter mu poškodovalo nadlaket. Še težjo poškodbo je preprečila avtomatska naprava, ki v primeru prevelike obremenitve izklópi pogonski motor transportnega traku.

Kljub opozorilom se še vedno pripetijo primeri, da sodelavci čistijo ali pa popravljajo stroje med obratovanjem. Zato še enkrat: »Ne popravljaj ali čisti stroja, ki teče!«

Tovariš, če naletiš na tak primer, opozori sodelavca, preden pride do nezgode!

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas od 15. februarja od 12. ure do 22. februarja do 12. ure.

Zahodni del Jesenic: dr. Alojz Jenko, Jesenice, Cesta maršala Tita 84, tel. 277.

Vzhodni del Jesenic: dr. Avguštin Tancar, Jesenice, Cesta maršala Tita 27, telefon 278.

ZAHVALA

Podpisani Mijo Vlahek se zahvaljujem sindikalnemu odboru hladne valjarne in žičarne za izkazano denarno pomoč v času moje bolezni, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Mijo Vlahek
žičarna

Plačana vozovna zámudnina (stojnina) po obratih

obrat	v letu 1961 din	v letu 1962 din
martinarna	54.372.839	31.877.041
plavž - koks	26.773.700	15.158.967
plavž - ruda	17.771.879	22.943.911
plavž - razno	2.201.115	-
transportni oddelek	25.569.003	28.531.149
generatorji	19.359.892	16.249.264
hladna valjarna - skladišče	2.965.096	1.877.479
hladna valjarna - odprema	373.825	102.408
promet	2.392.249	8.105.224
gradbeni oddelek	670.988	11.800
zavijalnica	650.420	96.212
elektrodni oddelek	552.264	192.098
siva livarna	542.780	93.189
hladna valjarna	364.768	-
žična valjarna	275.811	95.318
cevarna	223.500	49.629
centralno skladišče	112.007	57.084
nabavni oddelek	108.053	64.938
konstruktorska delavnica	183.000	127.133
žičarna	102.653	-
špedicija	82.996	15.405
skladišče 4	72.701	-
mehanična delavnica	53.393	35.395
kapitalna	23.524	112.386
žebliarna	22.073	-
Ž I Š	17.400	-
jeklovlek	16.011	18.472
vsj obrati + razlika po novi pogodbi od 1.1. do 31.5.61	11.105.670	-
opekarna	-	20.872
generatorji Javornik	-	12.079
gostinska enota	-	10.025
valjarna 2400	-	3.600
elektro skladišče	-	1.500
prodajni oddelek	-	1.428
pocinkovalnica Javornik	-	537
težka proga	-	537

skupaj 166.959.610 125.835.100

PLAČANA ŠKODA ZA POŠKODOVANE VOZOVE JŽ IN PAVŠALNA ZAMUDNINA

obrat	v l. 1961 din	v l. 1962 din
plavž	40.025.851	37.618.747
martinarna	25.398.301	21.879.830
transport	17.266.000	21.806.205
promet	1.018.164	1.930.715
generatorji	2.339.363	1.252.480
predelovalni obrati	92.160	440.020
odprema Javornik	329.388	11.760
mehanična del.	-	26.880
livarna	-	12.436
toplotna energija	-	39.340
skupaj	86.469.230	85.018.457

Branko Blenkuš

Mladinska konferenca v livarni

Po daljšem presledku je imela 5. februarja mladina livarne zopet konferenco, kjer je razpravljala največ o vzrokih mrtvila v preteklem letu.

Iz razprave je bilo razvidno, da bo treba najti nova pota in načine, kako ponovno pritegniti mladince. Zadali so si nalogo, da bo celoten aktiv mladine v livarni posnemal manjšo skupino mladincev, ki so zaposleni pri izdelovanju elektrod VAL in dnevno rušijo proizvodne rekorde. Ugotovili so tudi, da bo treba v novi odbor priteg-

nuti in izvoliti mladince, ki politično in strokovno najbolj odgovarjajo.

V novi odbor so bili izvoljeni naslednji mladinci:

Franc Rebolj kot predsednik, kateremu bodo pomagali Alojz Dečman kot sekretar, Jernej Kocjančič kot blagajnik ter Meta Smolej, Anton Auber in Milan Bijelič kot člani odbora.

V bodoče bodo poskušali dobiti strokovne livarske filme, priredili bodo nekaj predavanj, z udeležbo podprli tudi delovanje KMP, prav

tako pa so tudi sklenili, da bodo šli vsi mladinci, ki politične šole še niso obiskovali, skozi letošnjo politično šolo v okviru Delavske univerze.

V razpravi so sodelovali tudi predstavniki TK ZMS, obratovodja livarne, prav tako pa je usmerjal razpravo tudi sekretar OZK in jih pozval k večji aktivnosti.

Sklepi konference so realni in bo naloga bodočega odbora, da stori vse za njihovo uresničitev.

Rado Torkar

Najvišje in najnižje cene za hrano in stanovanje v luči ukinjenega regresa

Pred kratkim so združeni stanovanjsko abonentski odbori priredili v Kazini širše posvetovanje, na katerega so vabili družbene in politične predstavnike podjetja.

Najprej so člani abonentsko stanovanjskih odborov v zvezi s sklepom CDS o ukinitvi regresov trdili, da samski delavci spričo nizkih osebnih dohodkov ne bodo mogli plačevati stanovanja in hrane po objavljenih cenah. Zahtevali so, da se za samce tudi v bodoče najde ugodnejši način plačevanja samskega stanovanja in hrane.

Razpravljali so tudi o kalkulaciji cene za samska stanovanja v lesenih barakah. Dosledno so vztrajali na tem, da se najemnina za te stanovanjske prostore zniža, ker je občutno previsoka v primerjavi s samskimi domovi, v katerih so pogoji bivanja ugodnejši glede na tehnično in funkcionalno ureditev. Ugotavljali so, da samski delavci niso krivi, da stanujejo v takih stanovanjih, ki so slaba in ni pravično za te stanovalce, da bi povrh vse-

ga plačevali še višjo stanarino. Dosledno so vztrajali na tem, da podjetje reši ta problem, ki je nastal z ukinitvijo regresov.

Iznešene ugotovitve pa nam na drugi strani kažejo, da položaj, v katerem so se znašli samski delavci, ni brezupen, če podrobneje pogledamo trditev o nizkih osebnih dohodkih samskih delavcev v naših samskih stanovanjih. S pomočjo oddelka za obračun osebnih dohodkov smo izračunali po imenskem seznamu za delavce, ki uporabljajo stanovanja Železarnice Jesenice, osebne dohodke v netto iznosu po povprečnem zaslužku zadnjega tromesečja 1962 na 208 ur.

Iz napravljene analize smo ugotovili, da imajo stanovalci v naših stanovanjih (barake, samski domovi) povprečno na 208 ur naslednje netto osebne dohodke:

do 25.000 din	25 stanovalcev ali 2,9 %
nad 25.000 do 28.000 din	146 stanovalcev ali 16,96 %
nad 28.000 do 30.000 din	172 stanovalcev ali 19,98 %
nad 30.000 do 35.000 din	356 stanovalcev ali 41,35 %
nad 35.000 do 40.000 din	133 stanovalcev ali 15,44 %
nad 40.000 din	29 stanovalcev ali 3,37 %
skupaj	861 stanovalcev ali 100 %

Rezultat analize pove, da 97,10 % stanovalcev ne bo prizadetih pri prehodu na ekonomske cene, kakor trdijo samski delavci v razpravah.

Ob analizi 25 stanovalcev iz skupine povprečnega osebnega dohodka do 25.000 dinarjev pa je treba poudariti, da je v tej skupini 13 delavcev z zaslužkom od 26.025 do 43.314 dinarjev, trije bolujejo že od 1 do 2 leti itd.

Razprava na 28. seji UO je pravilno ugotovila, da imamo v podjetju tudi delavce z družinami, katerih osebni prejemki niso večji od samcev, če ne še manjši in jih morajo racionalno razporediti za preskrbo družine, pri čemer se brez dvoma prav

tako srečujejo s trenutnimi težavami.

Zelo dinamičen razvoj našega gospodarstva in preskrbovalnih tržišč, pri katerih ugotavljamo različne prodajne cene živilskim izdelkom, terjajo od slehernega državljanca, da si mora samostojno zagotoviti potrebno prehrano, stanovanje in opremo skladno s svojimi osebnimi dohodki, s katerimi vse bolj izumira nedavno regresiranje standarda kot sad najrazličnejših subjektivnih vplivov.

Skladno s sklepi 28. redne seje UO, z dne 25. januarja letos, glede regresov za samska stanovanja in hrano, veljajo od 1. februarja dalje naslednje prodajne cene v delavskih domovih:

	aktivni člani kolektiva din	družinski člani člana kolektiva din	zunanj din
zajtrk	55	59	74
kosilo	185	195	237
večerja	115	118	149
celodnevno skupaj	355	372	460

Neposredno pri ceni hrane za družinske člane aktivnega delavca v podjetju moramo opozoriti na navodilo Državnega sekretariata za finance št. 12-19177/1-62, z dne 20. sep-

tembra 1962, ki pravi, da člani družine aktivnega delavca lahko uživajo usluge v DUR, vendar po ceni, v kateri so vračunani vsi stroški. S tem v zvezi je tako določena last-

na prodajna cena.

Za samska stanovanja je UO določil SREDNJO CENO 2.800 dinarjev po ležišču, kar dokončno predstavlja naslednjo stanarino v samskem domu na Plavžu in Kadrovskem domu Jesenice:

— soba z dvema posteljama 3.000 din mesečno na stanovalca,

— soba s tremi ali več posteljami 2.700 din mesečno na stan.,

— samske sobe v Delavski 8 po 2.500 din mesečno na stanovalca.

Stanarina za samske garsonjere v samskem domu na Koroški Beli je naslednja:

— garsonjera z eno posteljo 5.630 dinarjev mesečno;

— garsonjera z dvema posteljama po 3.750 dinarjev mesečno na stanovalca.

Osebe, ki niso v delovnem razmerju z Železarno Jesenice, pa plačajo za ležišče 6.772 dinarjev mesečno.

Stanarina za samske sobe v barakah — naselje Straža, je določena na 1.300 dinarjev mesečno za ležišče s tem, da stanovalci sami plačajo električno energijo.

Stanarina za samske sobe v barakah Podmežaklja je določena na 1.000 dinarjev mesečno za ležišče s tem, da posameznik plača porabljeno električno energijo.

Delavci tujih podjetij, ki so zaposleni na montažnih delih v Železarni Jesenice in smo

jim pogodbeno dolžni nuditi stanovanje in hrano, plačajo prav tako ekonomske cene za stanovanje in hrano. Tako je sklenil CDS že na 2. zasedanju 6. 7. 1960. Ti delavci bodo plačali za ležišče 1.300 dinarjev mesečno in posebej električno energijo in kurjavo.

Sedanji ukrepi pri urejanju najvišjih in najnižjih prodajnih cen nekaterim uslugam za samska stanovanja in prehrano v delavskih menzah spričo jasne linije sa-

moupravnih organov v podjetju terjajo od ustrezne službe za dokončno ureditev kompleksa sklepov še nadaljnje napore za boljše rezultate in zadovoljevanje potrošnikov. Kaže pa se v okviru komune potreba po centralnem obratu družbene prehrane kot centru za prehrano občanov. Prav tako bo treba graditi cenena samska stanovanja, če želimo problem lesenih barak za vedno in uspešno rešiti.

Jože Frece

V livarni izdelujejo elektrode VAL
v dveh izmenah

»V A L«

Pod tem imenom poznamo varilne palice, ki jih uporabljamo predvsem za avtogenski način varjenja sive litine. Kvaliteta varilnih palic se odlikuje predvsem zaradi mehkega zvarka na zavarjenem mestu po ohladitvi, lahko jo lepo opilimo in oblikujemo in ni trdih mest, ki so pri varjenju sive litine tako značilna.

Livarna je začela redno izdelovati elektrode VAL v dveh izmenah in bo znašala redna mesečna proizvodnja 9 do 11 ton elektrod mesečno. Številka je sicer majhna, vendar je treba pripomniti, da

znaša teža ene elektrode 4 milimetrov le 58 gramov, kar je v našem dosedanjem asortimentu dokaj nizka številka. Znano je, da spada odlitek s težo 58 gramov že v razred preciznega lahkega liva. Iz tega razloga je tudi proizvodnja količinsko omejena. Livarna izdeluje elektrode naslednjih dimenzij: 4, 5, 6, 8, 10 mm in v dolžini 500 mm.

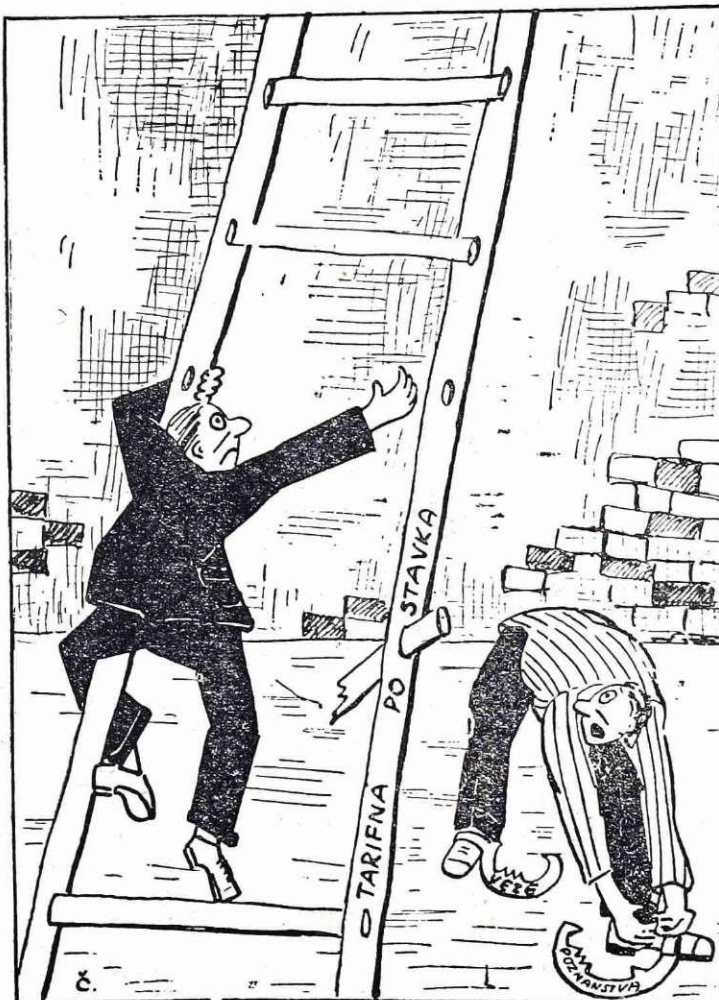
V januarju smo uspeli dvigniti v eni izmeni število okvirjev z elektrodami na 120, kar je pri naših razmerah lep uspeh. Čeprav je občutno pomanjkanje vsaj delne mehanizacije, si bomo tudi v bodoče prizadevali povečati število okvirjev na dnino, ker so potrebe po elektrodah na trgu zelo velike in imamo zasedene naše kapacitete že za celo prvo polletje 1963.

Pripomniti pa je treba, da imamo pri tem delu tudi velike težave. Večkrat občutno primanjkuje zraka, ki ga potrebujemo za pogon stroja; prav tako so pogoste tudi okvare na kaluparskem stroju, ki na žalost ni najboljši. Večkrat primanjkuje tudi kvaliteta vložka in si pomagamo z legurnimi dodatki pogosto pa nam primanjkuje tudi delavcev.

Zaradi tega bo treba v prvi vrsti izboljšati delovno disciplino in zagotoviti potrebne pogoje pri vprašanju surovin, surovega železa, peska, komprimiranega zraka itd. Nužno bo treba pomagati livarni tudi pri strojnih napravah (kaluparski stroji), pa bo proizvodnja elektrod VAL v livarni dobila res industrijski značaj.

Pripomniti pa je treba, da zaradi skrbnega dela livarjev vsaj dosedaj ni bilo nobenih reklamacij glede kvalitete s strani naročnikov, čeprav smo že med uvajanjem izdelali in prodali nekaj deset ton elektrod VAL.

Rado Torkar

— Tako ne prideš nikamor, uporabi tole!

EE uprav- ljajo

EE šamotarna

Razprava o dodatnih zaščitnih sredstvih

Pretekli teden je imel delavski svet EE šamotarne izredno sejo, na kateri so razpravljali o potrebi nabave dodatnih zaščitnih sredstev za posamezne oddelke obrata.

Tako so ugotovili, da je treba za nekatera delovna mesta v mlinih in pri pečenem oddelku nabaviti zaščitne čelade, ker sodelavci v

mlinih pogosto delajo v spodnjem delu elevatorja in hodijo na silose ter so pri tem izpostavljeni nevarnosti poškodb na glavi ali zgornjem delu telesa. Pri pečnem oddelku pa lahko pride do nezgode zaradi zrušitve že vložnih opek in zaradi tega do poškodb na glavi. Taki problemi so tudi pri odpremi. Ker so nekatera delovna me-

sta kot dovažalci, prebiralci opeke, mlinarji in delovna mesta pri odpremi izpostavljena raznim atmosferskim vplivom, je bil delavski svet EE mišljenja, da se jim za zimski, jesenski in pomladanski čas odobri nabava zaščitnih sredstev.

Čevlje posebne izdelave bodo prejeli vsi, razen na delovnih mestih, ki so izpostavljena vročini kot na primer delovno mesto sušilca plina na rotacijski peči itd. Šestmesečna preizkušnja je pokazala, da so posebni čevlji

boljši in ugodnejši kot lesene cikle.

Na koncu so člani kritično ocenili izdelavo maske proti prahu, ki ne zaščiti dobro zaradi slabega prilaganja na obraz ter nabavo slabega rečnega usnja, ki je v nekaterih primerih pretenko in se po osmih urah uporabe že popolnoma izrabi.

Delavski svet EE je dodatni predlog o nabavi zaščitnih sredstev potrdil s pripombo, da morajo biti ta sredstva dodeljena iz rezervnega sklada železarne. S. R.

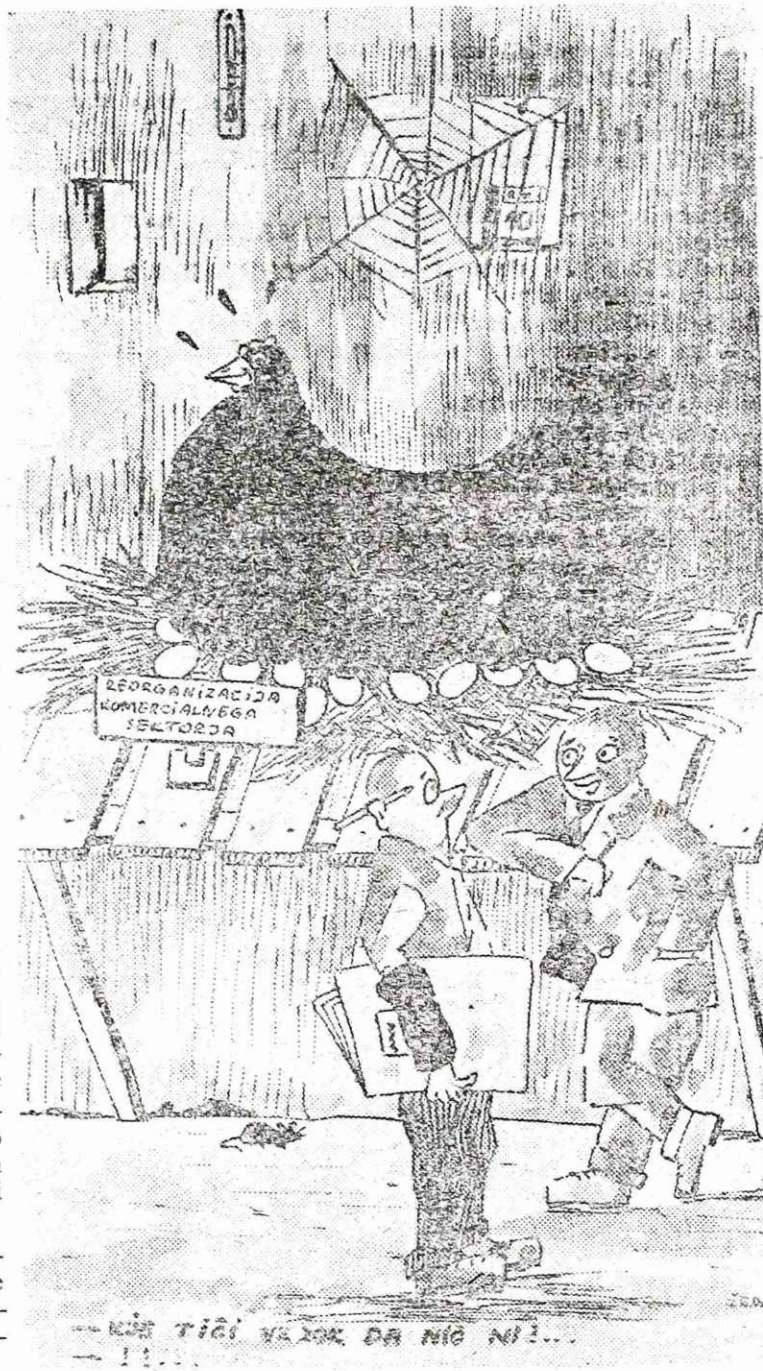
EE toplot. energija

Obratna komisija za ocenjevanje predlogov

V obratu toplotna energija so zaposleni kurjači parnih kotlov, strojniki turbogeneratorjev in turbovetnil in podobno, pretežno delavci z določeno predizobrazbo. Tako so sasedna delovna mesta 83 odstotno s ključavničarji ali drugimi kovinarskimi poklici. Ni zgolj slučaj, da prav s strani teh dobimo razne predloge za tehnične izboljšave, ki jih uporabi obrat sam ali tudi sosedni obrati. Predlogi, ki so že bili izvedeni ter predloženi komisiji CDS v oceno, so bili več ali manj pravilno ocenjeni in nagrajeni. Nekateri še čakajo na rešitev, nekateri pa še niso bili poslani v pretres referatu za racionalizatorsko in novatorsko dejavnost.

Da bi bili izboljševalni predlogi čim hitreje in pravilno rešeni oziroma uvedeni v delo v obratu, je tov. Ignac Zupan predlagal 9. februarja na seji ZEE elektrotplotne energije, naj bi bila v obratu tozadevna komisija, ki bi pregledala in ugotovila koristnost predloga za obrat še prej, preden se predlog uresniči. S tem bo odpravljeno marsikatero negotovanje in izvedeni le tisti predlogi, ki bodo res koristni.

Z delom te komisije bo zelo olajšano tudi ocenjevanje komisiji CDS, saj bo predlog že prej tehnično obdelan in pravilno opisan.

Še enkrat:

Cevarna na Jesenicah - da ali ne?

Sindikalna organizacija EE cevarne je imela redni letni občni zbor v hotelu Pošta na Jesenicah. Članj kolektiva smo se zbrali v tako velikem številu, da je zmanjkalo sedežev. Iz poročila predsednika tov. Stanka Luksa je bilo razvidno, da se kolektiv cevarne iz leta v leto ponaša z vedno večjimi delovnimi uspehi. Kot vsako leto je tudi lani kolektiv cevarne predčasno izpolnil družbeni plan. Letni družbeni plan, ki je znašal 12.899 ton, smo presegli za 939 ton ali 7,6 %. Obanem pa je bila dosežena tudi rekordna proizvodnja od obstoja cevarne. Če primerjamo, da je bila največja predvojnja proizvodnja dosežena leta 1939, in sicer 5.646 ton in da vzamemo zato indeks 100, smo v letu 1962 s 13.780 t presegli ta predvojni rekord kar za 244 %, kar je zelo časten uspeh pri naših zastarelih strojih in še celo pri boljši kvaliteti cevi. S povečanjem družbenega plana za leto 1963 si je kolektiv cevarne zadal nove naloge.

Obraunavali smo tudi vprašanje prekomerne bolezenske odsotnosti delavcev v preteklem letu. Predsednik je povedal v poročilu, da je bilo lani 4203 dni bolezenskih izostankov, da je vsak dan bo-

lovalo 14 delavcev. V razpravi smo ugotovili, da bo treba tem pojavom posvetiti letos več pozornosti. Med bistvenimi vprašanji na občnem zboru je bilo vprašanje perspektivnega razvoja EE cevarne. Prav gotovo je modernizacija proizvodnega procesa element za doseg večje rentabilnosti. Zastareli stroji vsako leto zahtevajo večje vzdrževanje, proizvodni stroški rastejo kljub vsem naporom delovnega kolektiva.

Tega se kolektiv cevarne dobro zaveda, zato so člani kolektiva upravičeno postavljali vprašanja v razpravi, kaj je s podaljškom hale, kakšna je pravzaprav perspektiva našega obrata.

Letos bo stekla železarna varjenih cevi v Železarni Sisak s popolnoma novimi in modernimi napravami. Kako bomo potem lahko še konkurirali z našimi zastarelimi stroji? Članj EE cevarne smatrajo, da bi bilo opuščanje planirane proizvodnje kvalitetnih cevi v železarni kratkovidno dejanje, zato smatramo, da bodo odgovorni dobro premislili, preden bi se odločili za ta korak. Zavedati se moramo, da je mogoča bodoča rentabilnost jeseniške železarne samo s proizvodnjo čim kvalitetnejših izdelkov. -ič

Kakšne pravice imamo iz pokojninskega zavarovanja in kako jih uveljavljamo?

(NADALJEVANJE)

Kot osnova za odmero družinske pokojnine se vzame zavarovančeva polna osebna pokojnina tudi v primeru, ko je oseba, po kateri ima družina pravico do pokojnine vojaški vojni invalid I. do IV. skupine, ki ni dopolnil pokojninske dobe, predpisane za polno pokojnino.

Družinska pokojnina je odvisna od števila družinskih članov, ki imajo pravico do pokojnine in se odmerja od osnove za družinsko pokojnino v naslednjih odstotkih:

— Če ima pravico do pokojnine samo zakonec, ali zakonec z drugimi ožjimi družinskimi člani, ali samo ožji družinski člani, kadar

ni zakonca, ali samo širši družinski člani: za enega člana 70 odst., za dva člana 80 odst., za tri člane 90 odst. in za štiri člane 100 odst. družinske pokojnine.

— Če imajo pravico do družinske pokojnine samo otroci ali samo vnuki, ali pa otroci in vnuki, preostali zakonci pa nima pravice do družinske pokojnine, pa se deli tako da en član dobi 50 odst., dva člana 65 odst., trije člani 80 odst. in štirje takj člani 100 odst. družinske pokojnine. Prav tako se odmeri družinska pokojnina tudi zavarovančevemu nezakonskemu otroku, ki je edini ožji družinski član s pravico do družinske pokojnine, če ima živo mater, pa ni živel v zavarovančevem gospodinjstvu.

— Če imajo pravico do družinske pokojnine tako ožji, kakor šir-

ši družinski člani imajo pravico do toližne družinske pokojnine, kolikor znaša razlika med skupnim zneskom družinske pokojnine ožjih družinskih članov in osnovo za odmero družinske pokojnine. Če je v takem primeru souživalec družinske pokojnine le en širši družinski član, ne sme njemu pripadajoči del družinske pokojnine presegati 50 odst. osnove za odmero družinske pokojnine.

Kadar kakšnemu ožjemu družinskemu članu preneha pravica do družinske pokojnine, z družinsko pokojnino preostalih ožjih družinskih članov pa ni izčrpana vsa družinska pokojnina, se širšim družinskim članom odmeri oziroma poveča družinska pokojnina, do katere imajo pravico. S tem, da je odmerjena družinska pokojnina po prej navedenih odstavkih, se šteje.

Avtoservis in avtobusni prevozi

Velikokrat smo že v našem časopisu pisali o pomanjkljivosti avtobusnega prometa na Jesenicah, toda žal zaradi tega ni opaziti bistvenega izboljšanja. Prejšnji teden so spet skrajno neodgovorno napravili z naročnikom avtobusa, železarsko godbo DPD Svobodo Jesenice, ki je naročila avtobus za prevoz godbenikov na pokopališče na Blejski Dobravi.

V četrtek 7. februarja bi morala jeseniška godba sodelovati pri pogrebu pokojnega Draga Ušaja, člana našega kolektiva. Zato so pravčasno naročili avtobus in dobili tudi pismeno potrdilo in zagotovilo pri podjetju Avtoservis Jesenice. Toda omenjenega dne ob napovedani uri avtobusa ni bilo nikjer. Ko so se godbeni-

ki obrnili na upravo podjetja, jim je odgovoril uslužbenec za razpored osebnega prometa odgovoril, da je eden od šoferjev zbolel in da je v tisti zadregi pozabil na to naročilo. Tako jeseniški godbeniki kljub dobri volji in pripravljenosti, da izkažejo zadnjo čast svojemu podpornemu članu in članu Zveze borcev, niso mogli izpolniti svoje dolžnosti.

Omeniti pa je treba, da to ni prvi tak primer, saj je tudi pred kratkim naročen avtobus za pogreb pokojnega Martina Malovašiča s Hrušice prispel po godbenike z eno in polurno zamudo. Podobnih primerov je verjetno še več in mnogi izmed nas se sprašujemo, zakaj to podjetje ne prilagodi sprejemanje naročil dejanskim zmogljivostim voznega parka, če je to, po njihovih izjavah, vzrok takim in podobnim pomanjkljivostim.

Komunalni zavod za socialno zavarovanje Jesenice že posluje

Namen novih zakonskih predpisov s področja socialnega zavarovanja je, da se služba socialnega zavarovanja približa zavarovancem. Še več, zavarovanci naj v največji meri sami upravljajo sklade. Da bi to čimprej dosegli, je bil med prvimi ukrepi ta, da so bile izvoljene komunalne skupščine, ki upravljajo zdravstveni sklad in ustanovljen je bil Komunalni zavod za socialno zavarovanje Jesenice s sedežem na Jesenicah za območje občin Jesenice in Radovljica. Zavod ima svojo podružnico v Radovljici.

Komunalni zavod za socialno zavarovanje Jesenice je pristojen reševati vse zadeve zdravstvenega, invalidskega in pokojninskega zavarovanja, kakor tudi zadeve otroškega dodatka in dodatka zaposlenim borcem NOB. Zato naj se zavarovanci odslej v teh zadevah obračajo na Komunalni zavod za socialno zavarovanje Jesenice in na podružnico Radovljico. Nekaj teh služb je opravljal do sedaj le Okrajni zavod za socialno zavarovanje Kranj, predvsem zava-

rovancem z območja občine Radovljica.

Naša dolžnost je, da zavarovance in zavezance prispevka seznanimo, kaj lahko opravijo v zavodu na Jesenicah in kaj v podružnici Radovljica.

Zahtevki za osebno, invalidsko in družinsko pokojnino se vlagajo pri zavodu na Jesenicah. Potrebne obrazce, navodila in pojasnila bo poleg zavoda na Jesenicah dajala tudi podružnica v Radovljici. Če je komu bolj prikladno zahtevek vložiti v podružnici Radovljica, ga lahko vloži tam, le-ta ga bo poslala v zavod na Jesenice v nadaljnji postopek.

Posebni dodatek zaposlenim borcem NOB se bo reševal v zavodu na Jesenicah. Gospodarske organizacije, zavodi in ustanove naj potrdila o celotnem osebnem dohodku pošiljajo v zavod na Jesenice. Novi zahtevki se praviloma vlagajo pri zavodu na Jesenicah, lahko pa tudi pri podružnici v Radovljici. Gospodarske organizacije, zavodi in ustanove bodo posebni dodatek obračunavale z območja občine Jesenice pri zavodu na Jesenicah, v po-

družnici Radovljica pa z območja občine Radovljica. Mnenja smo, da so predvsem v manjših delovnih organizacijah še borci, ki izpolnjujejo pogoje za priznanje posebnega dodatka, pa še niso uveljavili te pravice. Taki naj uvedejo postopek za priznanje pravice.

Službe za otr. dodatek, prijave, odjave in spremembe, nadomestila dohodka, potne stroške, dnevnice, izdajanje in potrjevanje zdravstvenih izkaznic, pogrebne, posmrtnine in opremo novorojenčka bodo delale kot doslej za zaposlene na območju občine Jesenice v zavodu na Jesenicah, za zaposlene v radovljiški občini bo to opravila podružnica v Radovljici. Svoje pravice uveljavljajo svoje pravice tam, kjer jih uveljavlja nosilec zavarovanja. Sprememba je v tem, da nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni do 30 dni izplačujejo gospodarske organizacije, zavodi in ustanove. Zavod oziroma podružnica izplačuje šele od 30 dni bolezni dalje. Od prvega dne dalje izplačuje nadomestilo za izgubljeni dohodek zavod in podružnica za tiste zaposlene zavarovan-

ce, če so izolirani kot bacilozosci ali zaradi nalezljive bolezni v njihovi okolici, če so določeni za spremljevalca bolniku, ki je poslan na zdravljenje ali k zdravniku v drug kraj, če nastopi poročniški dopust in za skrajšan delovni čas zaradi hranjenja otroka.

Do sedaj so nekatere gospodarske organizacije s pogodbenim pooblastilom vršile nekaj teh zadev s področja socialnega zavarovanja. Trenutno opravljanje teh zadev nemoteno teče samo v Železarni Jesenice. Zato zavarovanci, zaposleni v Železarni, svoje pravice uveljavljajo v Železarni. Tekom januarja bodo sklenjene pogodbe s tistimi večjimi gospodarskimi organizacijami, ki bodo želele biti pooblaščenice za tako delo socialnega zavarovanja.

Dalje obveščamo zavezance prispevka, da smo pri Narodni banki Jesenice odprli za leto 1963 zbirni račun prispevka za socialno zavarovanje 607-13-847, na katerega se odvajajo vsi prispevki za socialno zavarovanje. Gospodarske organizacije, zavodi in ustanove bodo dvigale (nadalj. na 6. strani)

Iz naše preteklosti

Odlomki iz zgodovine železarstva na Savi

Višje rudarsko sodišče v Ljubljani je leta 1775 poslalo jamomerca iz Idrije za stalno na Staro Savo zaradi ureditve rudarskih posestniških razmer.

Leta 1781 pa je cesar Jožef II. zahteval razširitev obratov na Stari Savi in povečanje proizvodnje, da bi bil dotok denarnih sredstev v kranjsko deželo večji. Zato je bil v naslednjih letih savski plavž pregrajen in povečan, plavž na Plavžu pa pozneje opuščen.

Zaradi starosti in bolezni je Valentin Ruard leta 1789 sklenil s sinom Leopoldom iz tretjega zakona pogodbo, s katero mu je prepustil celotno premoženje. Prva točka te pogodbe je:

„Jaz, Valentin Ruard, z ozirom na to, da so moje telesne moči že toliko slabše, da ne morem več upravljati rudnikov in fužin, predajam sinu Leopoldu v njegovo resnično in nepreklicno lastništvo celotno moje posestvo na Savi, Plavžu, v Mojstrani in rudnike. Ta posestva sem delno kupil od upnikov Buccellenijev, delno pa od barona Žige Zoisa. Obogatil sem jih še z dokupom drugih rudnikov, gozdov in realitet. Celotno moje premoženje, premično in nepremično, predajam takšno, kakršno je danes ter od posestva ničesar ne izločam.“

Naslednik Leopold Ruard se je moral obvezati, da bo izplačal določene legatne svojih materi in sestrji Tereziji, kakor tudi obema polbratom Martinu in Vincencu.

Z ozirom na velike koristi in dohodke, ki jih je imela dežela od rudnikov, topilnic in fužin, je cesar Frane II. leta 1794 izdal rudarskemu glavarju kranjskemu nalog, da mora fužinarju L. Ruardu pri vseh njegovih stremljenjih nuditi vso pomoč.

(Dalje prihodnjic)

da je družinska pokojnina izčrpana in se ne poveča več niti tedaj, če se posameznim souživalcem ne izplačuje več njihov del pokojnine, ali se izplačuje le deloma, ker so bile uporabljene določbe IX. poglavja tega zakona.

Če živijo ožji družinski člani, ki imajo pravico do družinske pokojnine, ločeno, se deli družinska pokojnina na enake dele. Družinska pokojnina se deli na enake dele tudi tedaj, kadar jo uživajo samo družinski člani, če ti živijo ločeno.

Če imajo pravico do družinske pokojnine tako ožji kakor tudi širši družinski člani, pa se razdeli pokojnina najprej na del, ki gre ožjim družinskim članom in na del, ki gre širšim družinskim članom.

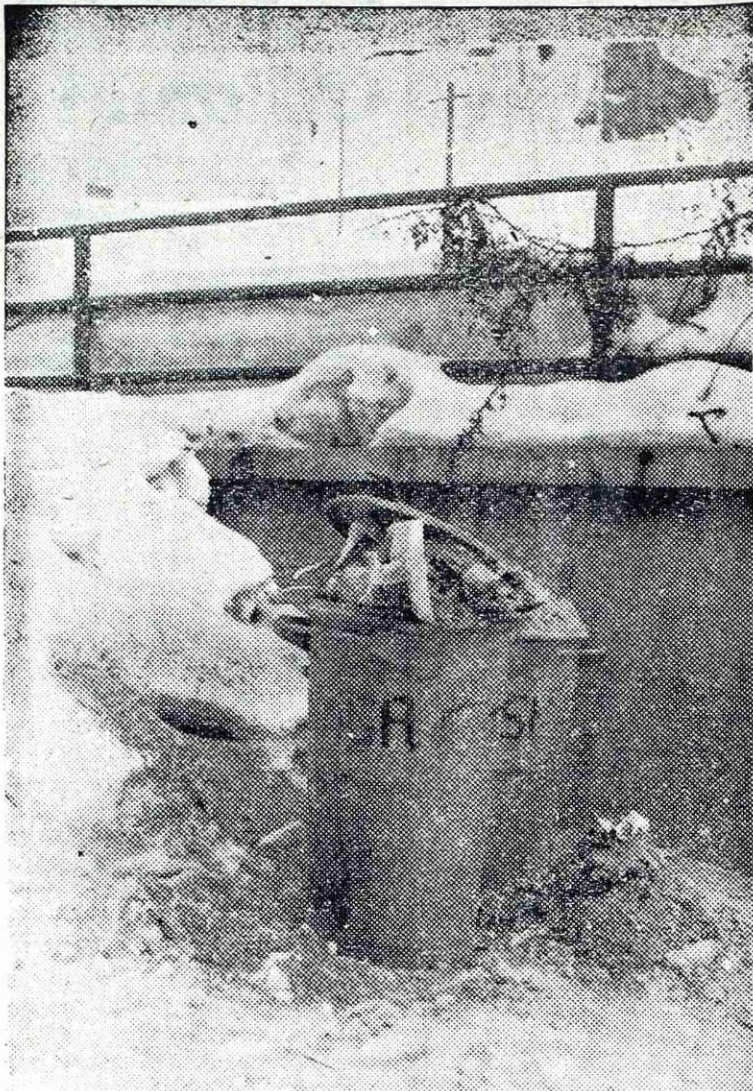
Če uživata družinsko pokojnino zakonci iz nove zakonske zveze in

zakonec razvezane zakonske zveze, se deli pokojnina oziroma del pokojnine, do katerega imata pravico, na enake dele. Če enemu od souživalcev preneha pravica do družinske pokojnine, gre njegov del družinske pokojnine preostalemu uživalcu. Če so med družinskimi člani, ki imajo pravico do družinske pokojnine, tudi osebe, ki imajo zaradi tega, ker je treba uporabljati 52. člen tega zakona, pravico do družinske pokojnine po zmanjšani pokojninski dobi umrlega zavarovanca, se odmeri družinska pokojnina za tiste družinske člane, ki imajo pravico do družinske pokojnine po nezmanjšani pokojninski dobi tako, da se izračuna družinska pokojnina, do katere bi imela pravico družina, če bi imeli vsi družinski člani pravico do pokojnine po nezmanjšani po-

kojninski dobi. Tako izračunana pokojnina se razdeli na enake dele, nato pa se tistim družinskim članom, ki imajo pravico do pokojnine po nezmanjšani dobi, dodelijo njim pripadajoči deli tako izračunane pokojnine. Za družinske člane, ki imajo pravico do družinske pokojnine po zmanjšani dobi — tako, da se izračuna družinska pokojnina, do katere bi imela pravico družina, če bi imeli vsi družinski člani pravico do pokojnine po zmanjšani dobi, se deli na enake dele, nato pa se dodelijo družinskim članom, ki jim gre pokojnina po zmanjšani dobi, njim pripadajoči deli tako izračunane pokojnine.

Če pridobi družinski upokojenec pravico do osebne pokojnine ali invalidnine, more uživati od teh pravic, kakor si sam izbere. — Družinski upokojenec, ki pridobi pravico še do druge družinske pokojnine, oziroma družinski član, ki pridobi pravico do dveh družinskih pokojnin, more uživati le eno od teh pokojnin, katero izmed teh si sam izbere. Pravico do izbire pokojnine imajo tudi družinski člani, če zavarovanec umre. Družinski člani zavarovanca, ki je tuji državljan in ki stalno živijo v tujini, lahko pridobijo pravico do družinske pokojnine po tem zakonu, če priznava država, v kateri družina živi, tako pravico jugoslovanskim državljanom.

Zvezni izvršni svet lahko prizna izjemoma pravico do družinske pokojnine tudi v primerih, ko niso iz-

21. januarja letos je bila posneta ta fotografija pri bloku, Staneta Bokala 6 na Jesenicah. Upamo, da sedaj tega prizora ni več in da je komunalno podjetje »Snaga« Jesenice ugodilo večkratnim pritožbam hišnih svetov ter v korist higijene in zunanjega izgleda naselja poskrbelo za odvoz smeti

KOMUNALNI ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE JESENICE ŽE POSLUJE

(nadalj. s 5. strani)

otroški dodatek, posebni dodatek iz računa NB Jesenice št. 607-13-611/3.

Zaradi lažjega poslovanja in hitrejšega reševanja zadev prosimo zavarovance, naj se poslužujejo samo uradnih dni, ki so v zavodu na Jesenicah vsak ponedeljek in petek od 8. do 12. ure in vsako sredo od 14. do 17. ure. Podružnica v Radovljici ima uradne ure za stranke vsak torek in petek od 8. do 12.

ure in vsako sredo od 14. do 16. ure. Uradni dan je tudi v Bohinjski Bistrici v krajevnem uradu vsako sredo od 8. do 12. ure in od 14. do 16. ure. Skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Jesenice ima velike naloge in pristojnosti.

O zaključkih skupščine, važnih za zavarovance in zavezance prispevka ter sploh o delu skupščine bomo javnost sproti seznanjali.

Komunalni zavod
za socialno
zavarovanje
Jesenice

JESENIŠKA KOMUNA in njeni problemi

Kaj predvideva družbeni plan občine Jesenice

Občinski odbor SZDL Jesenice je razpravljal o družbenem planu jeseniške občine za leto 1963. Ugotovili so, da v glavni panogi gospodarstva, v industriji ni predvideno bistveno povečanje. Stanje mehanizacije v obratih železarna tega ne dopušča. V gradbeništvu je predviden porast družbenega bruto produkta za blizu 25 %. Gradbena podjetja na Jesenicah bodo letos prvič prevzela razna dela tudi izven občine. Pri kmetijstvu in gozdarstvu je zaradi oddaje gozdov v upravljanje Gozdnemu gospodarstvu Bled pričakovati

zmanjšanje celotnega dohodka. Gozdno gospodarstvo Bled namerava že v letošnjem letu graditi stanovanja za gozdarje, tako da praktično jeseniška komuna ne izgubi pri tem mnogo. Prometna panoga bo zdaj, ko se je Avtoservis priključil k podjetju Ljubljana-Transport, prav gotovo prinesla pozitivne rezultate. Predvidevajo, da se bo družbeni bruto produkt povečal za nadaljnjih 11,5 %.

Trgovina predvideva zmanjšanje celotnega dohodka, kar pa ni realno, saj je bil moderniziran in povečan prodaj-

ni prostor v nekaterih trgovskih podjetjih. Odločba o določanju višine marže pa bo še nadalje ostala v veljavi. V gostinstvu in turizmu predvidevajo, da bodo že letos ustvarili 1 milijardo, od tega vsaj dobro tretjino v devizah. V tej panogi pa bo treba v bodoče več spretnosti in gibčnosti.

Kaže, da v jeseniški občini obrt stalno nazaduje. V osnutku družbenega plana so predvideni že nekateri ukrepi s tem, da bi odprli nove obrtne obrate kot mehanične delavnice, avtokleparske in druge. Komunalna dejavnost je na Jesenicah zdaj še zelo šibka. Nujno bo treba povečati različne usluge delovnemu človeku in v ta namen je že predvideno nekaj sredstev.

Franc Ban

Kakšne so perspektive stanovanjske izgradnje na Jesenicah

Občinski stanovanjski sklad na Jesenicah obstaja pravzaprav že od leta 1956. Že lani, predvsem pa letos pa se je njegova dejavnost precej povečala. Poleg tega, da nastopa kot investitor, bo dajal tudi kredite ter prodajal in oddajal stanovanja. Nedavni sklep obeh zborov Občinskega ljudskega odbora je bil, da se uvedejo pri skladu poslovne službe, ki bodo na podlagi analiz raziskovale dejanske potrebe in bodo v tesni povezavi z Zavodom za stanovanjsko izgradnjo na Jesenicah.

Poleg upravnega odbora sklada predvidevajo, da bodo izvolili tudi skupščino sklada. To naj bi bilo konkretnije določeno v statutu občine. Sklad zbira sredstva v glavnem od dela dohodkov gospodarskih organizacij, od katerega se plačuje proračunski prispevek. Je pa še mnogo

drugih virov za zbiranje sredstev, ki pa še niso izkoriščeni. Gre za namensko varčevalno službo, zbiranje sredstev za odkup stanovanj, predvsem pa ni rešeno vprašanje zbiranja sredstev iz manjših gospodarskih organizacij.

Posebno vprašanje je tudi vzdrževanje obstoječega stanovanjskega fonda. V jeseniški komuni je tri četrtine starega stanovanjskega fonda in vzdrževanje je zelo težko. Razmerje je zdaj 50 : 50, tako da za popravilo starih hiš sredstev primanjkuje, pri novogradnjah pa le-ta ostajajo. V letu 1961 je zbral sklad 372 milijonov sredstev, l. 1962 pa že 499 milijonov. Osutek plana za leto 1963 pa predvideva 642 milijonov. Od tega računajo na 200 milijonov posojila iz republiškega sklada.

F. B.

Iz jugoslovanskih železarn

ŽELEZARNA ZENICA

V celoti so izpolnili lanske letošni proizvodni načrt in ga celo presegli za 1 odstotek. Največ je presegla načrt elektrojeklarna in sicer 125,6 odstotka po vrednosti. Sicer pa so se borili s podobnimi problemi kot v našem podjetju: slaba kvaliteta rude, pomanjkanje uvozne rude, stisnjenega zraka itd.

ŽELEZARNA SISAK

Glasilo te železarne, ki izhaja pod naslovom »Vjesnik železare«, izhaja od novembra lani dvakrat mesečno po ceni 10 dinarjev za izvod. Izdaja ga center za informacije Železarne Sisak, v katerega je vključena tudi razglasna radio postaja z govornimi oddajami. Člani kolektiva pa dobivajo brezplačno tudi tedenske informacije.

polnjeni pogoji za pravico do pokojnine, ki so predpisani s tem zakonom in odmeri večjo pokojnino, kot bi sicer komu šla po določbah tega zakona.

Osebnim upokojencem z nepolno pokojnino in družinskim upokojencem, katerih pokojnina, ki je bila odmerjena ali prevedena po tem zakonu, ne dosega zneskov XX. pokojninskega razreda, je po zakonu o pokojninskem zavarovanju zagotovljeno posebno materialno varstvo (varstveni dodatek), če glede premoženjskega stanja in dohodkov izpolnjuje pogoje, ki jih določajo posebni predpisi.

Varstveni dodatek upokojencev z nepopolno pokojnino je odvisen od kategorije delovnih mest, na katerih so ti delali kot zavarovan-

ci. Upokojencem z nepolno pokojnino se izplačuje varstveni dodatek v višini razlike med njihovo pokojnino in povprečno pokojninsko osnovo XX. zavarovalnega razreda, ki znašajo 8950 dinarjev — če so delali na delovnih mestih V. ali IV. kategorije; povprečno pokojninsko osnovo XIX. zavarovalnega razreda, ki znaša 9050 dinarjev, če so delali na delovnih mestih III. kategorije; povprečno pokojninsko osnovo XVIII. zavarovalnega razreda, če so delali na delovnih mestih II. ali I. kategorije, ali če so bili razvrščeni v zavarovalne razrede, ne da bi bil pri tem uporabljen 64. člen tega zakona, ki razvršča zavarovance — upokojence v kategorije delovnega mesta in pa zavarovanci, ki so razvrščeni v III. zavarovalni razred kot udeleženci NOV pred 9. septembrom 1943 in

udeleženci španske državljanske vojske. Upravičencu se izplačuje poln ali zmanjšani varstveni dodatek, kar je odvisno od njegovih premoženjskih razmer.

Varstveni dodatek družinskih upokojencev je odvisen od števila družinskih članov, ki uživajo družinsko pokojnino. Družinskim upokojencem se izplačuje varstveni dodatek v višini razlike med njihovo pokojnino in 85 odstotkov povprečne pokojninske osnove XX. zavarovalnega razreda — če uživa pokojnino en sam družinski član; 90 odstotkov povprečne pokojninske osnove XX. zavarovalnega razreda — če uživata pokojnino dva družinska člana; 95 odstotkov po-

vprečne pokojninske osnove XX. zavarovalnega razreda — če uživajo pokojnino trije družinski člani; 100 odstotkov povprečne pokojninske osnove XX. zavarovalnega razreda, če uživajo pokojnino štirje ali več družinskih članov. Do varstvenega dodatka niso upravičeni tisti upokojenci, ki se jim izplačuje pokojnina v tujini, če ni to z meddržavnimi pogodbami drugače določeno.

Pri ugotavljanju premoženjskega stanja in dohodkov upokojencev in članov njihovega gospodinjstva, od katerih je odvisna pridobitev oziroma izguba varstvenega dodatka, se upoštevajo dohodki od premoženja in od samostojnosti dela.

Pravočasno začni- mo s pripravami

Predosnuttka tako zvezne kot republiške ustave s pripombami občanov sta pred sprejetjem v skupščinah. Kmalu za tem bodo volitve

Andričev večer na Breznici

Ob obletnici smrti največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna je DPD Sreboda iz Žirovnice v sodelovanju z osnovno šolo Žirovnica priredila literarni večer, posvečen književniku Ivu Andriću, prvemu Jugoslovani, ki je prejel Nobelovo nagrado za književnost.

Učenci osnovne šole so v kratkem orisali življenje in delo našega književnika. Braš so odlomke iz njegovih najboljših del: Travniške kronike in Na Drini most. Prikazali so, žal maloštevilni publiki, Andrićeve besedne umetnine, ki jih danes bero po vsem svetu. Pred našimi oči je zazivel Bosna pod turškim jarmom in ljudje, predvsem ljudje, ki jih je Andrić tako čudovito plastično in psihološko dovršeno orisal. Dogodki so opisani tako razumljivo, mirno in včasih hladno, celo grozotno.

Na tem večeru je sodeloval tudi ansambel narodnih plesov DPD Svobode z Jesenic. Z izvrstno izvedbo jugoslovanskih narodnih plesov je mnogo pripomogel k temu, da je prireditev uspela.

Ob tej priliki, ko smo vsi Slovenci praznovali naš kulturni praznik — 8. februar, se učenci šole poslali Ivu Andriću pismo s pozdravi. Pismo so zaključili z besedami:

»Tovariši Ivo Andrić! Vaše velike umetniške, ki jih že občuduje svet, so postale in bodo ostale naše učiteljice za življenje. Iz njih se bomo še naprej učili živeti, delati in ljubiti svobodo in svojo domovino.«

tako v občinske kot v republiške in zvezne skupščinske organe, zato je prav, če se že sedaj začnemo pripravljati na to. Od dobrih in skrbnih pripravljen je odvisen dober potek volitev in zato moramo že sedaj razmišljati, kakšne priprave moramo izvesti. Nado mestne volitve so nam dobro pokazale pomanjkljivosti.

Na sedanjih volitvah se je pokazalo, da precej članov kolektiva ni bilo vpisanih v volilne imenike, kar pa ne pomeni, da jih komisije za sestavo volilnih imenikov niso vpisale. Gre za neurejene dokumente volivcev, ker nimajo izpisov iz volilnih spisov tam, kjer so bili prej in tako ne morejo biti vpisani v tukajšnji volilni imenik itd. Zato bodo morali člani kolektiva že sedaj to urediti in pravočasno odpraviti te pomanjkljivosti. Tako bodo tudi olajšali delo komisijam za sestavo volilnih imenikov.

Precej pozornosti bomo morali posvetiti izvedbi zborov volivcev. Udeležba na zborih volivcev je še vedno kritično vprašanje. Vsi skupaj moramo z več zavesti razmišljati o tem, saj bomo na zborih predlagali kandidate za bodoče odbornike, in to take, ki bodo znali dobro gospodariti. Na zborih volivcev se moramo tudi pomeniti o številu kandidatov z ozirom na število voljenih, o volilnih odborih, prostorih za volišča ter njihovo ureditev itd. Precej pozornosti bo treba posvetiti tudi obveščnosti volivcev, torej propagandi, pravočasnemu plakatiranju itd.

Tako skrbno izvedene priprave nam bodo zagotovilo za nemoten in pravilen potek volitev. Od nas vseh, predvsem pa od sindikalnih in osnovnih organizacij ZK je odvisno, koga bomo izbrali za kandidata, kako bomo izvedli vse priprave za uspešen potek volitev, da bomo s čim večjo udeležbo manifestirali našo današnjo družbeno ureditev.

- ad

M. F.

- Bolje bi bilo, da skupno zamašimo luknje, kot da predstavljamo posode

Kje je 40 milijonov dinarjev namenjenih za ureditev okolice Plavža?

V ponedeljek 11. februarja so volivci na Plavžu napolnili kino dverano. Na triurnem zborovanju so najprej poslušali izčrpno poročilo o delu in problemih Stanovanjske skupnosti Plavž, ki ga je podal njen predsednik Florjan Tepina, nato pa so v živahni in konkretni razpravi še volivci nanizali vrsto problemov. Osnovni problemi razprave so bili:

Tak odnos odbornikov so volivci glasno obsodili.

Na podlagi poročil in razprave so sklenili med drugimi predlagati ObLO, da za reševanje vprašanja jeseniškega vodovoda vložijo vse sile in v ta namen določi čim več sredstev.

Komunalnemu podjetju Vodovod so predlagali, da pregleda delovanje števcev.

Stanovanjska skupnost naj zahteva od kolavdacijskih komisij, naj pospešijo svoje delo oziroma naj odločneje zahteva od izvajalcev, da odstranijo pomanjkljivosti.

Volivci zahtevajo tudi odgovor, kje so sredstva iz sklada za ureditev okolice.

Prav je, da volivci postavljajo taka vprašanja, vendar bi moral vprašanju slediti odgovor! Ob zaključku so volivci dali javno priznanje predsedniku Stanovanjske skupnosti za dolgoletno delo pri njenem razvoju. Z. P.

— Investitorji so vplačali obvezno 40 milijonov dinarjev za ureditev okolice, od te vsote pa Stanovanjska skupnost ni prejela ničesar. Kje je denar?

— Volivci so kritizirali ma-
domaren odnos občinskih
odbornikov do njih.

Na postavljena vprašanja so odgovarjali direktor Komunalnega podjetja Vodovod, direktor Komunalnega podjetja Jesenice in predsednik Stanovanjske skupnosti, zaman pa so velike pričakovali pojasnila odbornikov ObLO, ki niso prišli med volivce, da bi prisluhnili problemom na terenu, kjer se dobili mandati odbornika. Ali ni morda tudi v tem del vzrokov za neurejene zadeve na komunalnem področju? Ali je pravilna takšna delitev dela, da volivci sami razpravljajo, odborniki pa sami odločajo.

– Stalno pomanjkanje vode povzroča večje okvare vodovodnih naprav v stanovanjskih stavbah.

- Nezaupanje stanovalcev v točnost vodovodnih števcov.
- Slabo delo komunalne službe »Snaga«.

– Zavlačevanje s kolavdacijami v novih blokih povzroča finančne težave hišnim svetom.

— Drage dimnikarske usluge itd.

Pokojnina gre zavarovani osebi od tistega dne, ko je pridobila pravico do nje, če vloži zahtevo, s katero uveljavlja to pravico, najpozneje v šestih mesecih od dneva, ko je izpolnila pogoje za pravico do pokojnine. Če vloži zavarovana oseba zahtevo, s katero uveljavlja pravico do pokojnine, po preteku šestmesečnega roka, ji gre pokojnina za nazaj samo za šest mesecev, računano od dneva, ko je vložila zahtevo. Varstveni dodatek se izplačuje od dneva, od katerega gre upravičencu pokojnina, če vloži zahtevo za ta dodatek najpozneje v šestih mesecih od prejema odločbe o pravici do pokojnine. Če vloži tako zahtevo po tem roku, se mu izplačuje varstveni dodatek od prvega dneva prihodnjega meseca po vložitvi zahteve. Pokojnina, ki pripada komu po zakonu o pokojnin-

skem zavarovanju, se odmerja v mesečnem znesku, mesečni pokojninski prejemki pa zapadejo v izplačilo naprej prvi dan vsakega koledarskega meseca. Zapadli mesečni pokojninski prejemki, ki niso mogli biti izplačani zaradi okoliščin, ki jih je povzročil upokojenec, se smejo izplačati pozneje največ za tri leta nazaj. Zavarovancu, ki je uveljavil pravico do polne ali nepolne pokojnine, pa dela še naprej poln redni delovni čas in takšen osebni upokojenec, ki znova stopi v delovno razmerje in dela poln redni delovni čas, ima med trajanjem take zaposlitve pravico do 50 odstotkov pokojnine od dneva, ko je stopil v delovno razmerje ali pa od dneva, ko je bil upokojen, če je zavarovavec, ki je bil upokojen, še naprej v delovnem razmerju. Če začne opravljati oseb-

ni upokojenec samostojen poklic ali kako drugo samostojno delo, mu gre med upravljanjem takega dela 50 odstotkov pokojnine. Družinskemu upokojencu, ki je v delovnem razmerju ali pozneje stopi v delovno razmerje in dela poln redni delovni čas, se izplačuje med tako zaposlitvijo 50 odstotkov pripadajoče mu družinske pokojnine. Če uživa družinsko pokojnino več družinskih članov, se družinska pokojnina najprej razdeli na upravičence do družinske pokojnine, nato pa se zaposlenemu družinske mu upokojencu izplačuje 50 odst. tako izračunanega dela, ki pripada njemu. Varstveni dodatek se ne izplačuje zaposlenemu upokojencu, ki prejema polovico pokojnine. Če se spremenijo dejanske okoliščine

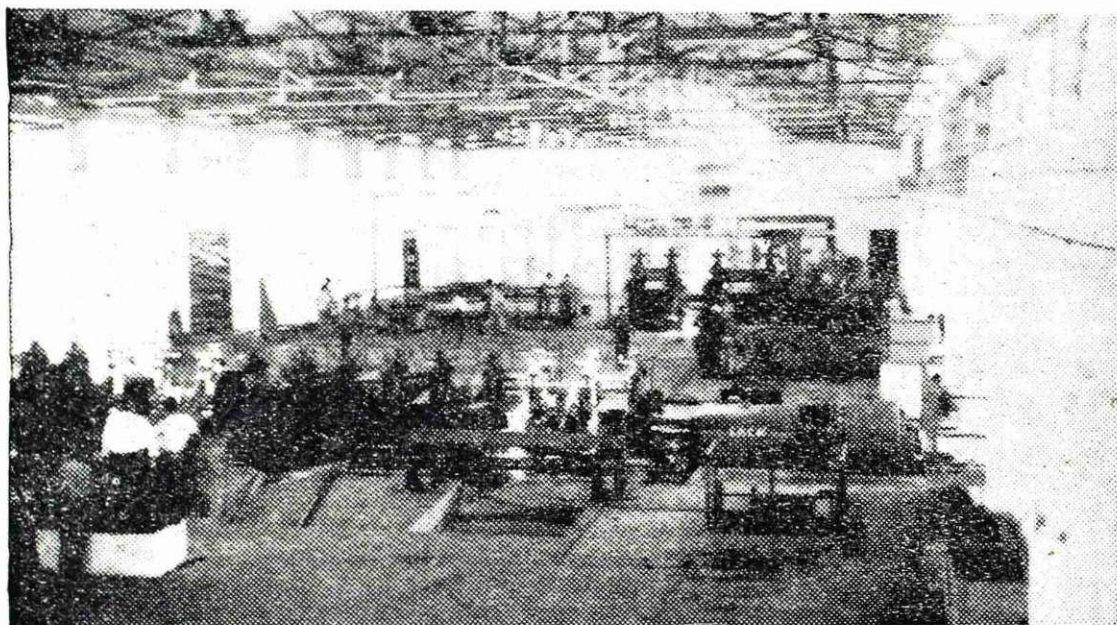
in zato prenehajo pogoji za izplačevanje varstvenega dodatka, se varstveni dodatek neha izplačevati s prvim dnem naslednjega meseca po nastali spremembi.

V primeru, da so pogoji, zaradi katerih se je prenehal izplačevati varstveni dodatek, bili odstranjeni, se varstveni dodatek začne zopet izplačevati samo na zahtevo zavarovanca, in sicer prvega naslednjega meseca po vložitvi zahtevka. — Upokojenec, ki zaradi spremembe bivališča ali kakšnega drugega vzroka začasno ne more sam prejemati pokojnine, lahko pooblasti koga drugega, da za njega prejema pokojnino.

(Dalje prihodnjič)

Panorama mesta Tripoli. V ozadju so plantaže pomaranč in pristanišče Mina. V Tripoliju so se mudili naši sodelavci devet mesecev

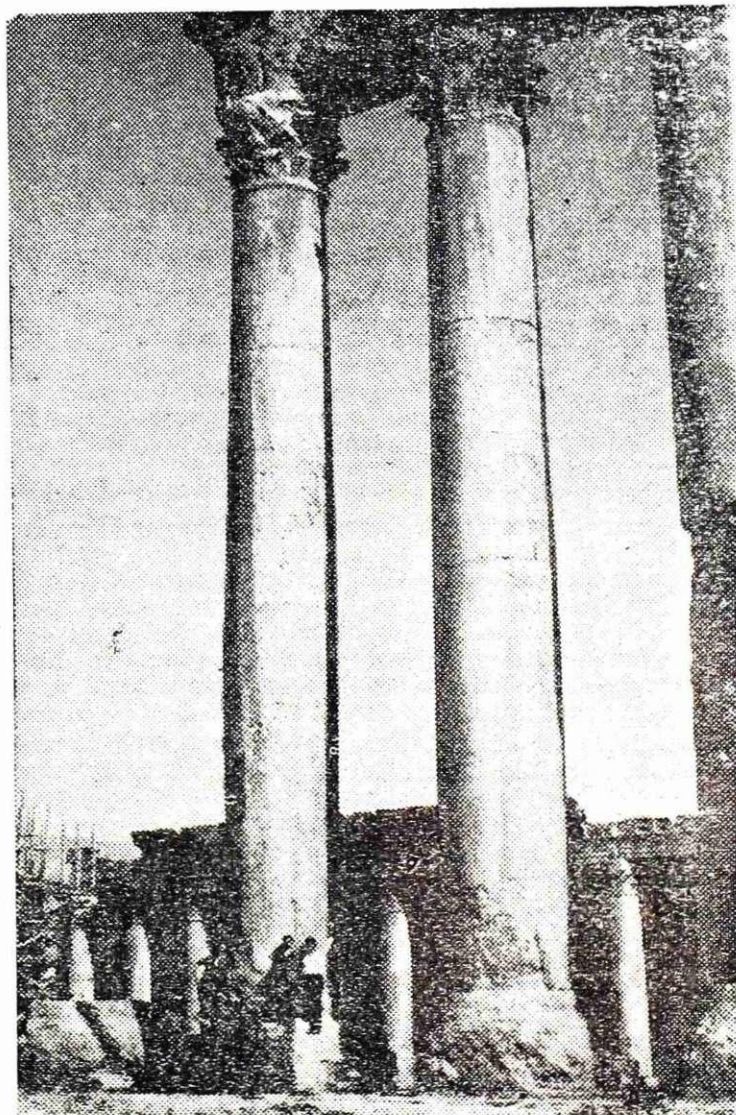

Valjarna je sicer nova, toda brez mehanizacije. V začetku so bile po pripovedovanju naših strokovnjakov precejšnje težave, ker niso imeli pribora. V ozadju je peč in težka proga, spredaj pa lahka proga

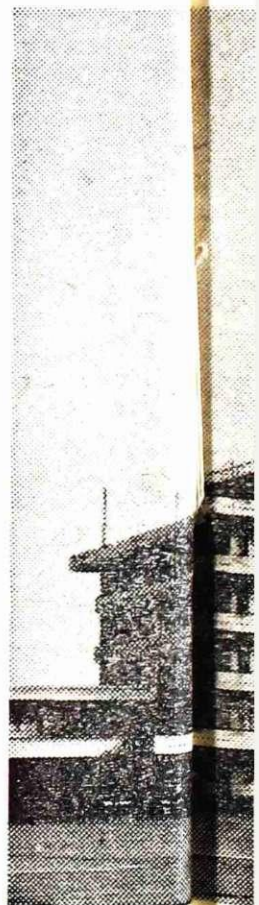
PISALI SMO ŽE O NAŠIH SODELAVCIH IZ ŽIČNE VALJARNE, KI SO BILI V LIBANONU, V MESTU TRIPOLI. POMAGALI SO SPRAVITI V POGON NOVO ŽIČNO VALJARNO. DANES OBJAVLJAMO NEKAJ SLIK IZ TE SLIKOVITE AZIJSKE DRŽAVICE, KJER SO PREBILI NAŠI SODELAVCI FELIKS KOREN, JAKA KLINAR, IN CIRIL PRETNAR, VSI IZ ŽIČNE VALJARNE, DEVET MESECEV. POLEG REDNEGA DELA V TOVARNI SO SI OGLEDALI TUDI STEVILNE ZANIMIVOSTI IN PRINESLI DOMOV DOVOLJ LEPIH SPOMINOV TER TUDI SLIK.

Med bivanjem v Tripoliju so si dobro ogledali tudi samo mesto. Tovariši Koren, Klinar in Pretnar so se slikali na glavnem trgu, v ozadju mestni stolp z uro.

Naši sodelavci pri stebrih Jupitrovega templja v Balbeku, ki je star več kot 4000 let

Z letališča v Tripoliju so si ogledali tudi letališče, ki je bilo v najširšem prebivalnem območju. Na sliki so vidni letališki objekti in letalnice.

V avgustu lani jih je obiskal tudi naš glavni direktor inž. Matevž Hafner, s katerim so na sliki pred poslopjem valjarne. V tej zgradbi so prebili najmanj osem ur dnevno pod zelo težkimi pogoji, saj je bilo delo ročno in vročina včasih brezupna.

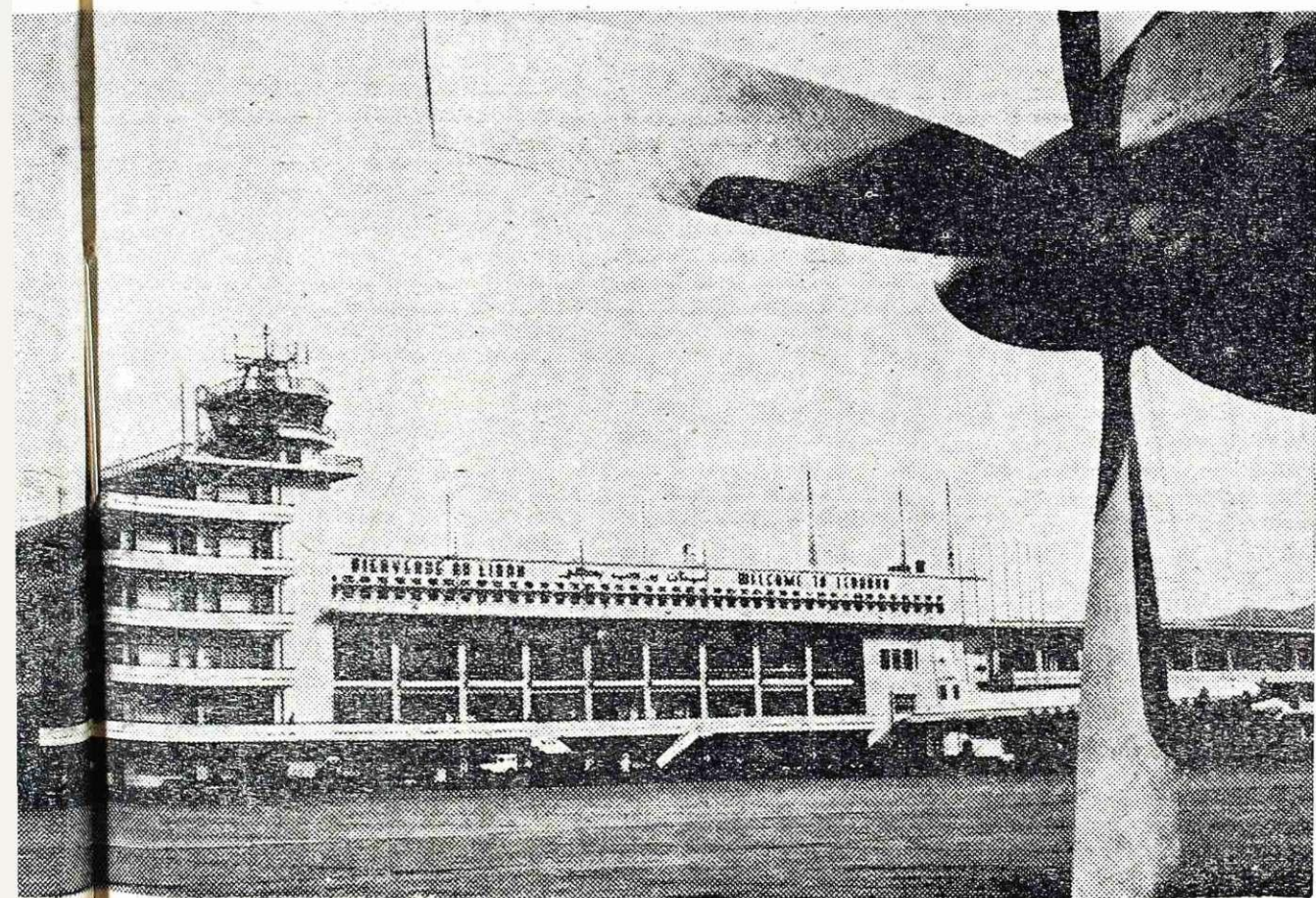

V bližini Balbeka v okoliških hribih je spomenik borcem, padlim v bojih med Egiptom in Izraelom v letu 1956. Tudi ta spomenik s o si ogledali — skupaj z nekaterimi domačini, sodelavci iz tovarne.

Spomini na Libanon

Priljubljena izletniška točka v okolici Tripolija je 3000 m visok vrh Les Cedres, imenovan po cedrah. Do 2000 m pelje sodobna asfal tirana avtomobilska cesta, na sam vrh, kjer je večni sneg, pa žičnica. Prodaja spominčkov je zelo razvita in prav na naši fotografiji vidimo člane našega kolektiva, kako si jih ogledujejo in izbirajo

a v Beirutu jih je veliko štirimotorno letalo poneslo nazaj v Jugoslavijo potem, ko so pomagali tam prebivalcem prebroditi začetne težave pri obratovanju žične valjarne. Preko Cipra in Aten so se po sedvožnje spustili na beograjsko letališče ter se tudi oddahnili, saj je po mnenju vseh treh doma najlepše

ŽELEZARSKI GLOBUS

GABON — V letu 1963 bodo iz te afriške dežele izvozili okoli 500.000 ton manganove rude, kar uvršča Gabon med največje izvoznike te železarske surovine na zahodu. Zaloge manganove rude, ki vsebuje 40 do 50 % mangana, cenijo samo na enem nahačališču na okoli 100 milijonov ton.

INDIJA — V indijski železarni Rourkela je valjarna debele pločevine kot prvi obrat prekoračila mesečno proizvodno zmogljivost 14.200 ton izvaljane pločevine, ki jo je zajamčil dobavitelj zahodnonemško podjetje Krupp iz Essena. V preteklem letu je proizvedla ta valjarna v maju 15.000, juniju 16.000, juliju 17.500 in avgusta 20.000 ton debele pločevine.

FRANCIJA — Železarna francoskega koncerna «Usinor», ki jo gradijo v Dunkerque, je po tri leta trajajoči izgradnji pred dograditvijo. Obsega pristanišče za razkladanje železne rude, ki jo bodo dobivali po morju, plavže, jeklarno s tremi LD konvertorji za žilavljenje s kisikom, valjarno debele in srednje pločevine ter valjarne široke trakov. Letna proizvodna zmogljivost te železarne bo 1.500.000 ton surovega jekla.

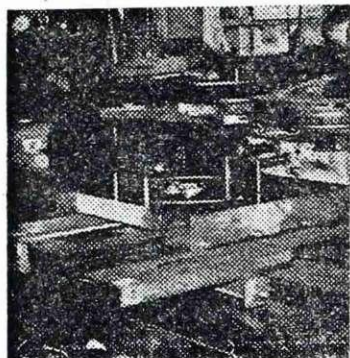
MAROKO — V mestu Nador v severnem Maroku gradijo prvo železarno v tej afriški deželi. V prvi fazi, ki bo dograjena v letu 1965, bo imela letno zmogljivost 130.000 ton surovega jekla. Ko bo v obdobju leta 1966 do 1970 dograjena tudi druga baza, se bo njena letna proizvodnja surovega jekla dvignila na 250.000 ton.

ROMUNIJA — Francosko podjetje Sidexexport je sklenilo z romunsko vlado sporazum o dobavi valjarske opreme za novo valjarno. Njena vrednost bo 40 milijonov dolarjev.

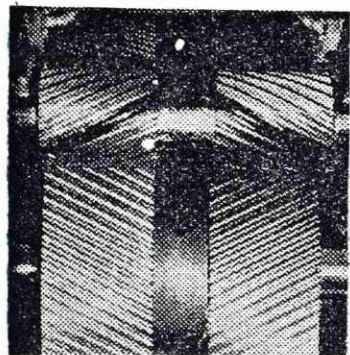
Uporaba LM

Liqui Moly - LM

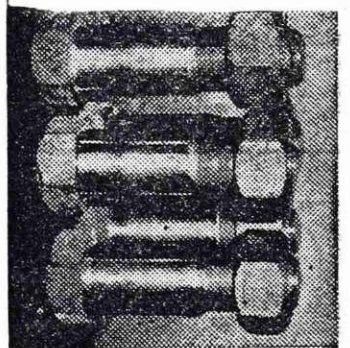
Izbire po serijah

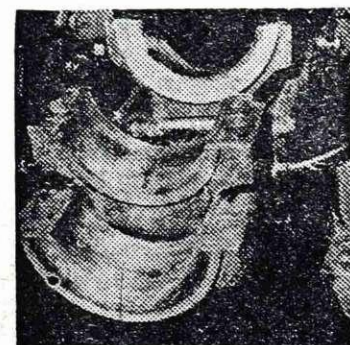
— pri orodnih strojih: utek pri novih strojih, vodila, suporti, sanke, navoji, vretena, utorne gredi, konice, stožci in podobno

— pri zobniških pogonih: visoko obremenjena zobata kolesa, polži, vijačna kolesa, zobati drogovi. Preprečujemo piting, zmanjšamo trenje — obrabo

— pri vijakih: vijačne vezi in spoji pri visoko pregreti pari, navoji pri toplotnih napravah, parni kotli, razni kemični aparati, visoko obremenjeni kroglični in kardanski členi

— pri drsnih ležajih z visokimi obremenitvijo in visokimi toplotnimi učinki. Zmanjšuje trenje in obrabo med obratovanjem

I.
LM 11 — Prašek G 1 — 10
LM 12 — Prašek SMF 0,3 — 0,5. Najmanj 99 % čisti MoS₂. Stabiliziran proti oksidaciji v prašnatem stanju. Maže od —180° C do +450° C, v vakuumu do +1.100° C. Odporen proti bazam in kislinam, razen halogenov in vroče rudninske mineralne kisline.

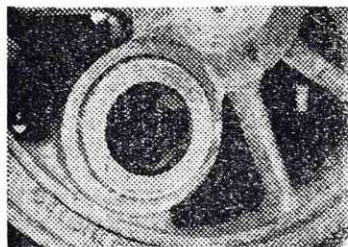
Uporaba: Na popolnoma očiščeno suho, razmaščeno ploskev vrtamo, v bobnu zapoliramo. Za sinter materiale in umetne snovi. LM 12 uporabljamo za najfinejšo obdelane površine čisto suho mazanje pri varčljivi uporabi in največji odpornosti proti velikim tlakom.

II.
LM 21 — Sušeče mazilno sredstvo — tenko tekoče, po izparjenju nosilca (bencina) ostane čist suh MoS₂ film, ki služi za mazanje.

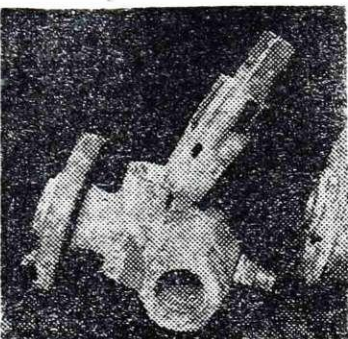
Uporaba: Za mazanje čistih ploskev, kjer vrtanje ni mogoče, kot dodatek k rezilnim in vrtnim oljem tudi za lahke kovine.

LM 24 — Mazilno sredstvo za verige.

Kot LM 21, vendar z enim delom neizhlapelega olja. Tanko tekoče, s hitro izparljivim nosilcem na osnovi ogljikovodika. Za odprte tekoče verige vseh vrst, predvsem pri visokih obremenitvah, visokih temperaturah in močno zaprašenih pogojih, n. pr. verige za peči.

— pri stisnih prilegih: pri pušah, kolutih, kolesih, natiču in snemanju krmilnih valjev, členih, zgibih gosenic itd. Stisni prileg je brez deformacij — lahko snemanje

— pri armaturah: zasunki, ventili, petelini, rotacijske, batne, vijačne in zobniške črpalke

III.
LM 31 — Visokotemperaturno sintezno olje.

Tekoče, nosilec ni olje. Kot primes k tekočim mazilnim sredstvom (1 — 10 %), od —31 do +230° C tekoče, film do 450° učinkovit. Kot dodatek k cilindričnim oljem za vročo paro za tekoče mazanje (v kapljicah) visoko temperaturno obremenjenih drsnih in valjčnih ležajev. Tudi za mazanje v olju neobstojevnih vrst gume.

LM 32 — Visoko temperaturno sintezno-oljni koncentrat.

Mehko maže, nosilec brez olja in masti, ne lepi nobenih ostankov brez smole pri cca 440° C. Da se mešati z rastlinskimi in vročimi mineralnimi olji.

Pri ekstremnih tlakih in visokih temperaturah do 450° C. Za težko obremenjene ležaje. Preprečuje korozijo kovin, neškodljiv za gume in umetna tkiva.

LM 33 — Visoko temperaturna mazilna pasta.

Mazava, nosilec brez olja in masti, brez ostankov, mazanje s čopičem, krtačo ali krpico. Maže pri slabem pristopu zraka do cca 650° C.

Specialno za visoko obremenjene vijačne vezi, nobega zatikanja — sprijemanja, tudi pri lahkih kovinah z navoji. Lahka demontaža tudi po daljši trajajoči termični obremenitvi.

LM 36 — Visoko temperaturna montažna pasta.

Mazava, visoko koncentrirana, nosilec brez olja in masti, brez ostankov.

Uporabno področje: —50 do 230° C. Film ostane od —100 do 450° C učinkovit.

Kot olja prosta montažna pasta služi za nanašanje v tankem sloju na površine (vrtanje), ki proti mineralnim oljem niso obstojna, ali pa so izpostavljena visokim temperaturam.

IV.

LM 41 c — Industrijski oljni koncentrat.

Nosilec mineralno olje, temperaturno področje se ravna po podatkih olja, ki je za mešanje uporabljen. Pri mešanju 2 — 10 %. Standardni produkt za stroje vseh vrst z oljnim mazanjem, oljne kopeli itd. Povzroča lahek miren tek, podaljša življenjsko dobo stroja.

LM 42 — Strojno olje za majhne stroje.

Tenke tekoče mineralno olje je treba uporabiti nerazredčeno. Temperaturno področje je od —20 do +120° C.

Uporabljivo za majhne motorje, gospodinske in šivalne stroje, dvokolesa, hitro

tekoči orodni stroji (kot vretenko olje).

LM 44 — Oljni koncentrat za prestave.

Oljna pasta kot krema lahko se meša z olji, ne spreminja viskoznost osnovnih olj, dodatek 5 do 20 g/l olja. Specialno kot dodatek k oljnem visoko obremenjenih prestavnih predležij, zmanjšuje šum, trenje, obrabo, zvišuje življenjsko dobo.

LM 45 — Podvodna mast.

Mast visoko adhezivna, zelo žilava in odporna proti morski vodi. Vroče nanašati, če mogoče z ogrevalno pištolo.

Razredčenje s trikloretilenom pri nanašanju možno.

Za strojne dele, izpostavljene morski vodi, kot skoro suho mazivo v cementni industriji (visokotlačno), za gradbene stroje. Po namazanju je koristno uporabiti še LM 43.

LM 46 — Visoko temperaturna mast v razne namene.

Mehka, trajno uporabna od —29 do +160° C. Temperatura samovžiga pri 426° C. Uporabiti nemešano. Odporna proti vroči vodi in kuhanju.

Specialna visokotemperaturna ležajna mast za občutljive valjčne in drsne ležaje. Ker je mast zelo odporna proti staranju, se mazni intervali lahko zelo podaljšajo.

LM 48 — Oljna pasta mikrofina.

Standardna oljna pasta pri montaži. Brez prebitka (visoka) pod tlakom vrtati v površino. Velikost delcev 1 — 10 μ. Pri montažnih delih vseh vrst, za trajno mazanje malih orodij, upogibnih osi, drsne tračnice armature, predobdelava ležajev, zobatih koles, drsnih ploskev, zglobov, za profile z utori.

Iz jugoslovanskih železarn

METALSKI ZAVOD »TITO« — SKOPJE

V enajstih mesecih, lanskega leta je Železarna Skopje izpolnila 78,3 odstotka predvidenega načrta. Pod proizvodnim načrtom so v glavnem zaradi nezadovoljive uvrstitve izdelkov na tržišču in nezaključenih dogovorov ter zastarelih izdelkov itd. Z ozirom na priprave za letošnje leto pričakujejo boljše izpolnjevanje proizvodnih nalog.

ŽELEZARNA SMEDEREVO

Lanskoletni proizvodni načrt so v smederevski železar-

V.

LM 51 — Drsnik lak, ki se suši na zraku.

Talilo: Toluol ali Xilol. Temperaturno področje do 65° C. Kratkotrajno do 120° C.

Za lahko obremenjene drsne ploskve, sanke, uture, lesene dele, keramiko, drsna okna itd.

LM 52 — Drsnik lak iz dveh komponent.

Razredčilo Xylol. Temperaturno področje do 90° C. Kratkotrajno do 130° C. Na zraku se suši s katalizatorjem.

Trda obloga zelo dobro drži pri težko obremenjenih strojnih delih, kjer vžganih lakov ne moremo uporabljati.

VI.

LMS 1 — Silikonsko steklena in vakuumna pasta.

Masti podobna substanca z zelo nizkim parnim tlakom. Obstojna proti alkalijam, alkoholom, vodnim vplivom. Specialno za armature, peteline, cevne zveze, v kemični industriji in laboratorijih.

LMS 2 — Silikonska visokotlačna navojna pasta.

Težka mast z mehkim metalnim vložkom za ekstremne tlačne obremenitve in navoje.

Za orodja za globoko vrtanje, za preprečevanje mrzlega »zvara« v navojih za zatesnenje do 800 atij.

LMS 3 — Vodna emulzija.

Dodatek k vrtnim in rezilnim emulzijam.

Pri vrtnanju, rezanju navojev, hladnem žaganju, rezkanju, struženju, kot posebno učinkovito hladilno sredstvo z znatnim zvišanjem življenjske dobe orodja.

Imamo še razne druge preparate kot talila, topila, razredčila itd., ki v industriji pridejo manj v poštev. O posameznih določenih primerih v naši železarni bomo še poročali.

ni presegli za 3 odstotke poleg tega, da so izboljšali kvaliteto svojih izdelkov in znatno znižali stroške.

Odobren je investicijski program, po katerem so predvidene v prvi fazi zmogljivosti 300.000 ton surovega jekla, oziroma 240.000 ton končnih izdelkov. Modernizirali pa bodo tudi valjarno pločevine II, za katero že imajo potrebno opremo. Po rekonstrukciji bo omenjena valjarna izdelavala letno še 15.000 ton pločevine več.

Tudi za izgradnjo družbenega standarda skrbijo v Smederevu. Poleg drugega so zgradili lani 70 stanovanj.

Kontinuirno vlivanje jekla

Že leta 1958 je jeklarski pionir Henry Bessemer patentiral stroj za kontinuirno vlivanje tekočega jekla. Vse do leta 1943 kontinuirno vlivanje za jeklarstvo ni bilo zanimivo, zelo pa so ga uporabljali za vlivanje barvastih kovin, predvsem bakra. S prvimi poskusi uporabe tega načina vlivanja za jeklo so pričeli leta 1943.

Princip konti vlivanja tekočega jekla je v osnovi naslednji: jeklo izlijemo iz peči (SM, E, LD konvertor) v običajno livno ponovco z zamašnim drogom. Če je peč večje zmogljivosti, vlivamo jeklo iz livne ponovce direktno v vmesni kotliček (glej sliko 1), če pa ima peč manjšo zmogljivost, odlijemo jeklo v drugo ponovco s sifo-

nom (slika 2), od tu pa v vmesni kotliček z enim ali dvema zamašnima drogoma. Vmesni kotliček mora biti pred vlivanjem dobro pregret. Iz kotlička teče jeklo skozi enega ali dva izlivka (odvisno od oblike polizdelka: gredica — brama) v kokilo, ki je intenzivno hlajena z vodo in obložena z bakrenimi ploščicami. Kokilo lahko spuščamo, odvisno od višine tekočega jekla v kokili (dviganje je pnevmatsko ali električno).

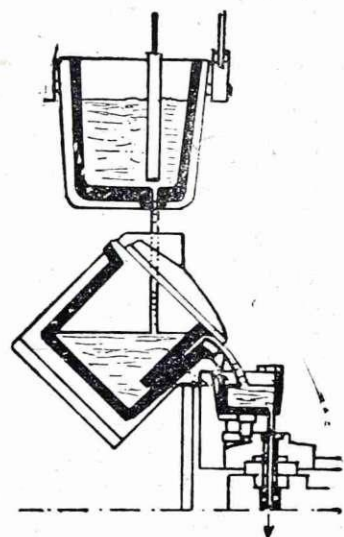
Curek tekočega jekla pade v kokilo na glavo »slepe« gredice ali »slepe« brame; glava predstavlja istočasno dno kokile in je pritrjena v »slepo« gredico, oziroma bramo z zagozdo. Tekoče jeklo se

ob stenah kokile in na glavi »slepe« brame zelo hitro ohladi in tvori razmeroma debelo površinsko plast. Čim pride tekoče jeklo blizu roba kokile, kokilo nekoliko dvignejo, izpod kokile pa začnejo pogonski valjčki vleči s točno določeno hitrostjo »slepo« bramo navzdol. Ker se drži glave »slepe« brame tudi tenka ohlajena skorja jekla v kokili, povleče »slepa« brama za seboj tudi površinsko ohlajeni del jekla. Čim pa ta del pride iz kokile, ga od vseh strani zadene izredno močna vodna prha in tako dobi jeklena masa gredice ali brame zelo debelo trdno površinsko skorjo, ki postaja vse debelejša in sega ob koncu hlajenja s prho skozi ves prerez.

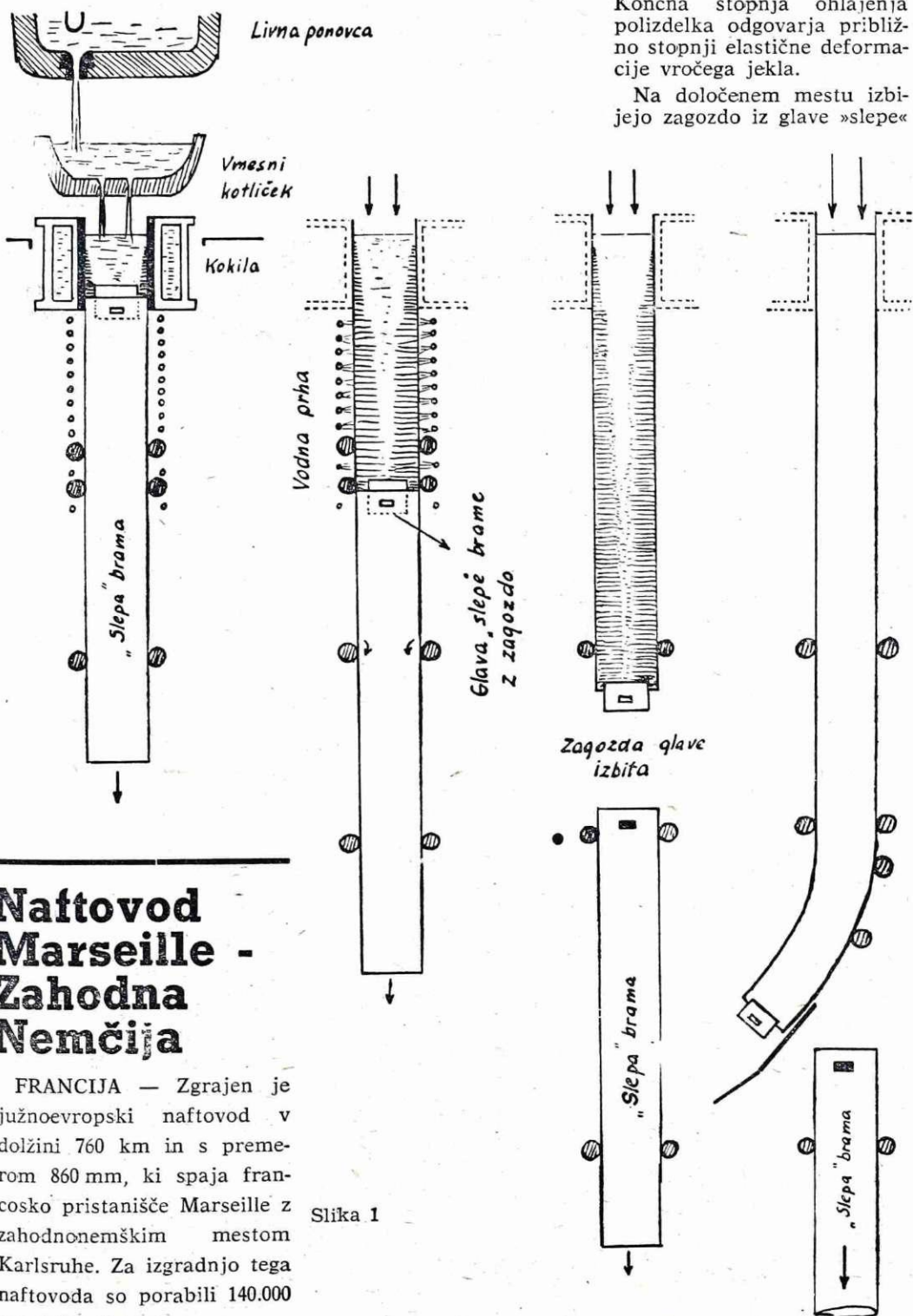
Končna stopnja ohlajenja polizdelka odgovarja približno stopnji elastične deformacije vročega jekla.

Na določenem mestu izbijejo zagozdo iz glave »slepe«

brame, ki jo potegnejo potem pogonski valjčki hitreje navzdol, polizdelek z glavo pa pride z določeno hitrostjo na valjčke, ki ga prično postopoma upogibati in usmerjati v posebno jekleno vodilo, tako da pride na določeni višini iz vertikalnega v horizontalni položaj. Tu ga s krožno žago ali avtogensko razrežejo v zahtevane dolžine, ki jih transportirajo do mesta nadaljnje predelave. V primerjavi s standardnim načinom litja odpadejo pri konti-litju: kokile, livne plošče, cevna

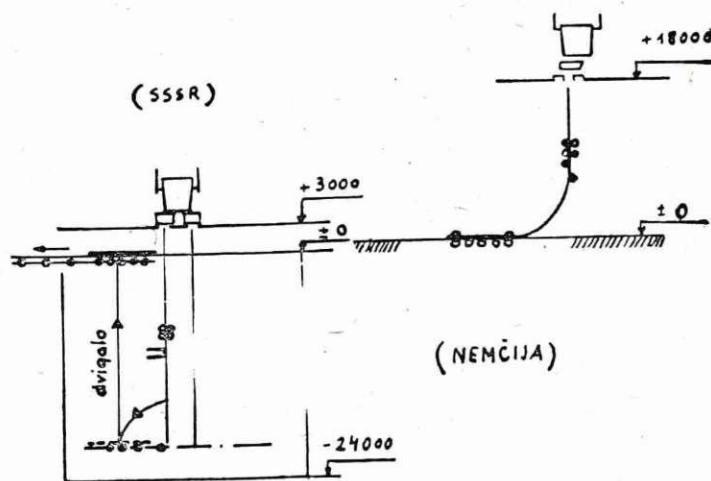
Slika 2: litje s ponovco s sifonom

Slika 1

Naftovod Marseille - Zahodna Nemčija

FRANCIJA — Zgrajen je južnoevropski naftovod v dolžini 760 km in s premerom 860 mm, ki spaja francosko пристanišče Marseille z zahodnonemškim mestom Karlsruhe. Za izgradnjo tega naftovoda so porabili 140.000 ton jeklenih cevi.

Slika 3

opeka, uporaba lunke in podjetji Schlöman in Con-individualni vpliv na hitrost cast Zürich pa gradita, odlitja. V valjarnah odpade visno od transportnih pogovredvaljanje, pri odrezanih gredicah ni lunke, površinskih napak je manj, površinsko čiščenje je sicer potrebno, vendar nikdar več kot pri polizdelku standardnega vlivanja jekla.

Danes pri nobeni novogradnji železarne ne gremo mimo vprašanja konti-vlivanja. Na splošno gradijo naprave za kontinuirno vlivanje v višino, kar je odvisno od velikosti prereza gredice, oziroma bramskega formata. Pri bramskem formatu je potrebna večja višina, zaradi intenzivnejšega hlajenja in zaradi večjega upogibnega kota pri prehodu iz vertikalne v horizontalno lego, kot pri gredicah. Pri gredicah 250 mm je potrebna višina okrog 20 m, upogib okoli 8,5 m, pri bramah iste debeline (250 mm) pa potrebujemo višino blizu 25 m. V Rusiji gradijo naprave v zemljo, kar je premalo prostorno; 2.000.000 ton:

Ekonomika konti-vlivanja je iz dneva v dan prepričljivejša. V Rusiji so v letu 1960 objavili podrobno analizo konti-vlivanja in ugotavljajo 8 — 12 % prihranka, ker niso potrebni tiri, striper hla, blokovne peči, kokile in zavzema le malo prostora. V letu 1962 so strokovnjaki v Dillingenu objavili rezultate primerjave med standardno jeklarno (A) in jeklarno s konti-vlivanjem (B) za 2.000.000 ton:

	A	B
potreben prostor (m ²)	40.000	20.000
investicije (milijonov DM)	140	100
proizvodni stroški za tono pomirjenega jekla	59,8 DM	21,3 DM
proizvodni stroški za tono nepomirjenega jekla	49,4 DM	18,3 DM

Iz primerjave je razvidno, da so stroški, potrebni za izgradnjo in obratovanje konti-jeklarn, v primerjavi s klasično jeklarno znatno nižji.

Posredovalna in najavna miza v naši telefonski centrali

Mešalna miza za ojačevalce, ki pa jih žal še nimamo.

Predstavljamo vam kolektiv telefonske centrale

Razvoj

Deset let je minilo, odkar je bila za potrebe železarne montirana telefonska centrala s 600 števkami. Takrat je vladalo splošno mnenje, da je za telefonijo pri železarni zadoščeno vsaj za dvajset let, telefonske centrale še za 200 števk. V januarju letos pa so bile le-te montirane. Ne moremo pa reči, da bo to zadostovalo za daljše obdobje. Zavedati pa se moramo, da je telefonija v današnjem

Vodja telefonske centrale je že dolga leta Franc Gracer

torej vsaj toliko, kolikor je življenjska doba take centrale. Toda že po petih letih smo ugotovili, da bo ob vedno večjem prometu nujno treba povečati telefonsko centralo. Zato smo morali leta 1961 skleniti s tovarno Iskra pogodbo za povečanje naše

svetu velikega pomena, saj je to njen »živčni« sistem in da bo z obnovo naše železarne verjetno treba še razširiti telefonske objekte oziroma zveze.

Morda vas zanima, kako je bila opravljena montaža oziroma povečana telefonska centrala. Soglasno z montažnim sektorjem tovarne Iskra smo montirali telefonsko centralo sami pod njihovim nadzorstvom. Delo je potekalo dokaj hitro in brez vsakih zapletljivosti. Povedati pa je treba, da tako delo zahteva mnogo natančnosti ter truda, posebno še, ker smo ga opravljali med obratovanjem telefonske centrale. Naši naročniki niso niti opazili, da je bila telefonska centrala prekinjena samo enkrat in še to v nočnih urah. Za ta uspeh gre posebno priznanje montažnemu sektorju Iskre za vsestransko pomoč. S takim načinom dela smo prihranili približno 1.500.000 dinarjev in že to priča, da uspeh našega dela ni majhen ter da smo nanj lahko ponosni.

Vzporedno z razširitvijo telefonske centrale smo postavili tudi najavno mizo. Tako bodo odpadli očitki, češ da se telefonistke ne javljajo pri naročanju pogovorov, kar pa jim je bilo doslej nemogoče, ker so bile zaposle-

elektrozvez v železarni

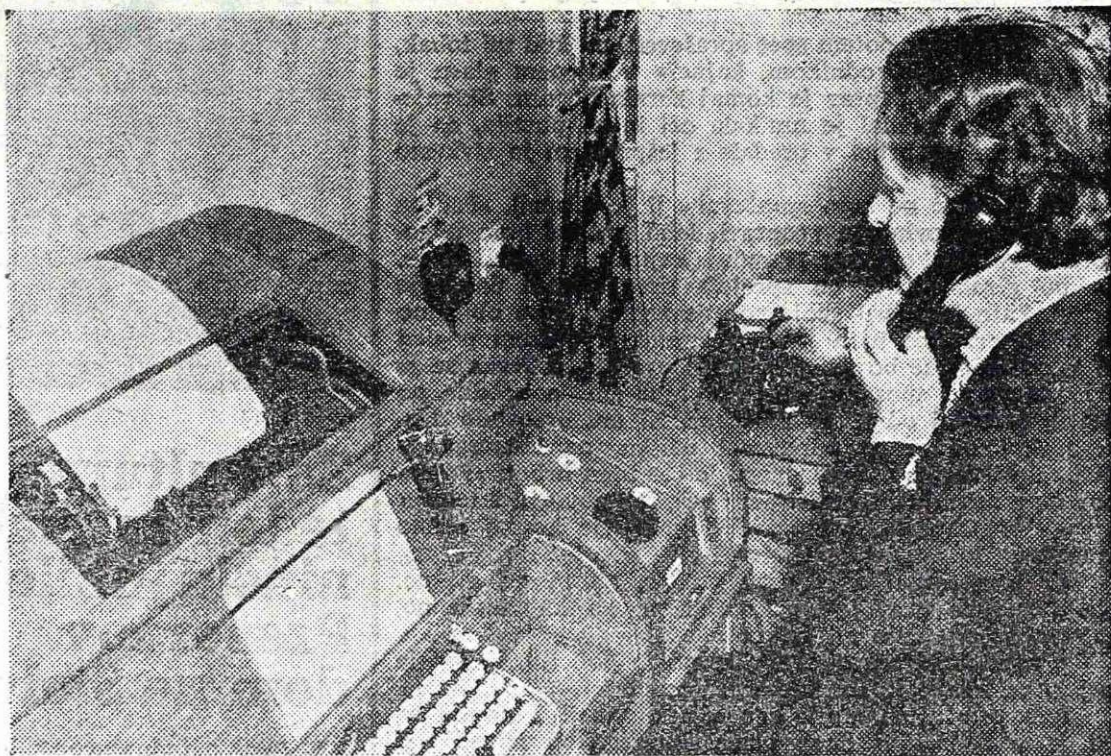
ne s posredovanjem medkrajnih pogovorov. Sedaj je posredovanje ločeno od najave. Najavna miza pa ima še drug namen. Sprejema in posreduje razne informacije, točen čas in preko ojačevalcev išče osebe po obratih za medkrajni pogovor in podobno. Žal ojačevalnih naprav še nimamo, upamo pa na razumevanje, saj so zelo potrebne in jih imajo že mnoga manjša podjetja.

Še nekaj o našem telefonskem omrežju, ki je predpogoj za dobre telefonske zveze. Naše telefonsko omrežje ima dokaj velik obseg. Zemeljski telefonski kabli so položeni po vseh stanovanjskih blokih na Plavžu, vseh obratih na Jesenicah in Javorniku ter stanovanjskih blokih na Koroški Beli. Zaradi pomanjkanja sredstev ni še položen kabel konstrukcijska delavnica — kisikarna — jeklovlek in promet. Omenimo naj še, da danes vzdržujemo celotno telefonsko omrežje in naprave z manjšim številom delavcev kot v letu 1952, ko je imela železarna le 250 telefonskih števil. To nam je uspelo predvsem z dobro organizacijo dela in vsesplošnim upoštevanjem predpisov. Zaradi tega nam očitajo, da si izmišljamo, češ, da pretiravamo, kar pa je popolnoma neutemeljeno. Največ težav imamo z gradbenimi podjetji, ki prevzemajo razen električnih tudi telefonske naprave, ki pa večkrat ne ustrezajo predpisom in jih ni mogoče prevzeti v nadaljnje vzdrževanje. Precej je kriv temu investitor, ker je enakega mnenja kot gradbeniki, češ da so to malenkosti. Res je, da do 100 števil telefonske instalacije ne predstavlja posebnih težav, pri večjih pa je nujno, da se držimo reda in predpisov V

nasprotnem primeru ni mogoče sproti odpravljati nastalih napak, posebno če vzdržujemo tudi druge sorodne naprave kot so električne ure, ki jih je že preko 100, ojačevalne naprave in posebne telefonske naprave za hidrocentrale. Posebno s temi napravami imamo veliko težav, ker so telefonski vodi pod visoko napetostjo in jih ni mogoče popravljati.

V zvezi s tem je treba omeniti še kabel, položen v rovu od Vintgarja v Zasip. Ta kabel ima že štiri leta slabo izolacijo in bi ga morali že zdavnaj zamenjati, saj vzdrževanje tega telefonskega omrežja, kakor tudi kabla, ni več rentabilno. Že enoletno vzdrževanje tega omrežja in kabla nas stane približno toliko, kot če bi naročili v tovarni Iskra visokofrekvenčne EG naprave. Seveda se mi v to ne moremo vmešavati, ker elektroenergija hoče reševati telefonijo po svoje.

Na koncu še nekaj o naročnikih, seveda le nekaterih, ki nam povzročajo precej težav v telefonskem prometu. Nekateri ravnaajo s telefoni zelo malomarno, marsikateremu ohladi jezo telefonska slušalka, s katero udari po vilicah telefona. Zgodi se celo, da telefonska slušalka služi za tolčenje orehov. Seveda so za največ razbitih telefonov krive snažilke, v kar pa brez pridržka lahko dvomimo. Tudi z vrvicami ni mnogo drugače. Veliko več je strganih vrvic v pisarnah kot pa na mestih, kjer je telefon v neprekinjeni uporabi. Nekateri naročniki hočejo imeti telefon tako blizu, da jim ni treba stegniti roke. Včasih so prav nič važni telefonski pogovori zelo dolgi, medtem ko nujni sploh ne pridejo na vrsto. Zanimivo je, da prav ti naročniki, ki s svojim malo-

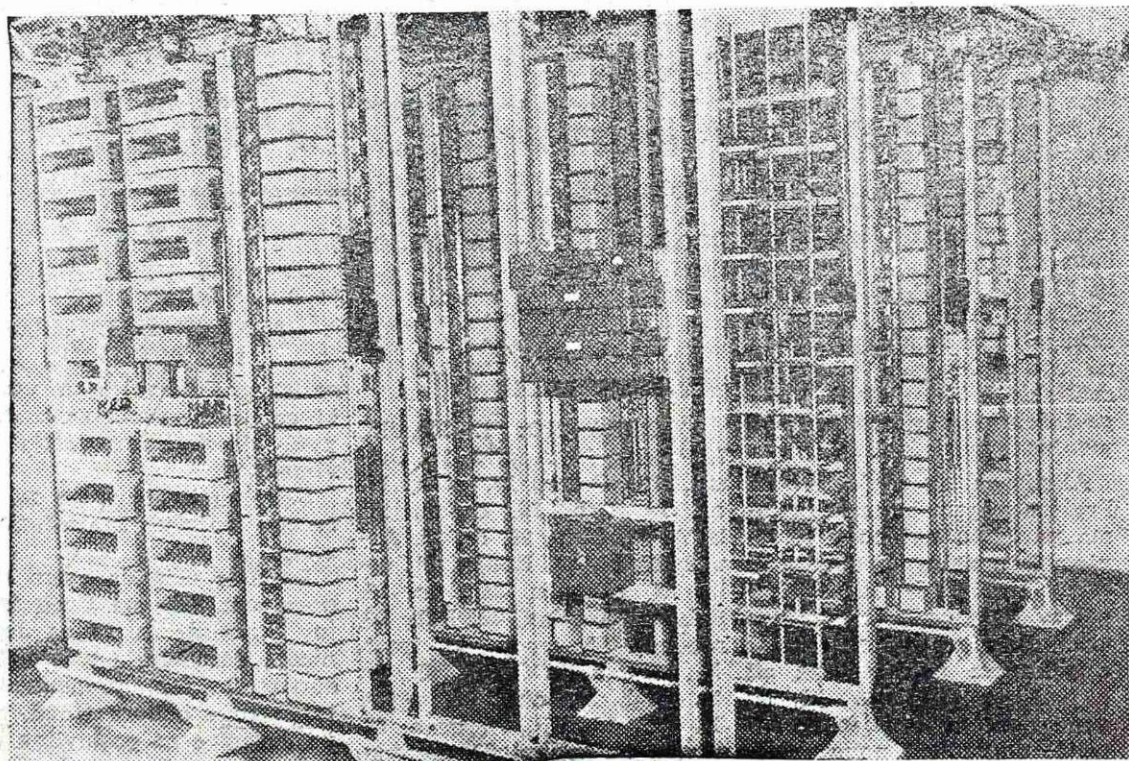

S teleprinterjem smo povezani z mnogimi deželami v Evropi in na ostalih kontinentih sveta

marnim odnosom povzročajo največ napak, hočejo imeti te napake najprej popravljene in naženejo največ hrupa, če jim take »ukaze« takoj ne izpolnimo, češ da ne morejo opravljati službe brez telefona. Tudi njihov odnos do osebja je včasih zelo nevljuden in podcenjevalen. K sreči so taki naročniki v manjšini, upamo pa, da bodo sčasoma tudi oni spremenili svoj odnos in se zgledovali po tistih, ki so vredni pohvale.

Želeli smo povedati nekaj o naših težavah, uspehih in neuspehih, ki so nas in nas spremljajo pri razvoju telefonije v zadnjih desetih letih. Upamo pa, da bo naše delo v bodoče še uspešnejše ob splošnem razumevanju do telefonije.

G. F.

Naša avtomatska telefonska centrala

Desna roka vodje telefonske centrale je Branko Stare

Peči postavljajmo vedno na zidane ali pločevinaste podstavke ter najmanj 50 cm odmaknjene od lesenih gorljivih sten.

Ko je naštel petnajst škatel cigaret, je poskusila pokazati odločnost: »Šestnajst mark petdeset. In šestdeset odrezkov prosim.«

Sokoljaku ni ušlo, da sta si to pot čisto drugače kot pred dvema dnevi v železniški pisarni.

»Sto odrezkov in dvajset mark,« se ji je posmehnil. »Tule imaš.«

»Da me boste potem spet spraševali, od kod mi tobak, ki ga pošiljam sorodnikom, kajne?« V njenem glasu je ležal trd očitok, čeprav je komaj zbrala pogum. Sklonjena daleč nad predal je umikala oči in ga pustila, da je gledal čez njen hrbet v predale z ješprenjem in sivkasto moko.

»Ničesar te ne bom spraševal,« ji je odvrnil. »Pač pa zdaj zapri trgovino in pospravi. Med tem se bom pogovoril z Vabljenkom, saj je zadaj, kajne?« Pripravil se je, da bo gledal, kako bo sprejela tisto, zaradi česar je prišel. Zato je uperil svoje vodene zenice, ki so običajno le težko prenesle njen jasni, razumni in pošteni pogled in čakal, kdaj se bo dvignila iznad predala. A Jerka se je sklonila še za spoznanje niže in brez smisla brodira po škatli, prepolni odrezkov nakaznic. Ni mu preostalo drugega, kot da se je odpovedal užitku, na katerega je računal že ves dan. Spregovoril je čez njen hrbet: »Potem boš šla z menoj. Tisti oficir, saj veš, želi govoriti s teboj.«

»Ali moram iti, gospod Sokoljak?« je komaj slišno vprašala.

»V tem trenutku je prav vseeno, ali moraš ali ne. Na stvari se prav nič ne spremeni, ali kaj ukažemo, zahtevamo, izsilimo ali želimo.«

»Če je tako, zakaj ne pride pome policija, kakor je prišla vselej, če je šel kdo v Begunje?«

»Ne sprašuj in stori, kar sem ti rekel! Zapomni si, da je v današnjih dneh glava kateregakoli izmed nas kaj rahlo priručena na vrat in da od tega, kar bo nočoj,

Peter Skalar

11

Srečanja

zavisi, kaj bo s tvojimi. Zato ubogaj in ne mozgaj, čemu boš stopila pred nemškega oficirja nekoliko drugače, kakor so tvoji bratanci!»

»Prav,« je odvrnila za spoznanje glasneje. Počasi se je vzravnila, mu umaknila pogled in segla po metli. Sokoljak je med tem pospravil cigarete v ohlapne žepe železničarskega plašča. Še nekajkrat je brez uspeha poskusil ujeti njene oči in njen nemir. Vedel je, da ga s svojim predirnim pogledom lahko prikuje na mesto, a ni se mogel upirati skušnjavi, da bi videl njene močne obrvi, njeno zamolklo polt in temne oči. Ker je čakal na to priložnost in se ni premaknil z mesta, je Jerka stopila izza pulta in začela pometati. Obrnjena proč, ga je opomnila:

»Ukazali ste, naj pospravim, gospod Sokoljak. Vi, spoštovani gospod načelnik v našem nekdanjem Imenju in strah sedanjega Deutschminga. Gospod Vabljenek najbrž trepeti tam zadaj, ker vas očitno že vse popoldne s strahom pričakuje.«

Danes me ni skušal niti enkrat prijeti za roko. Vidite, koliko močnejši je strah pred vami od starčevske pohote!»

Preden je izgovorila, je dvignila oči in se obrnila proti njemu. Ni vedela, od kod kar naenkrat toliko poguma. Zato je stala izzivalno pred Sokoljakom in njene oči so govorile: Tule sem. Daj, pokadi se vame, ščene švabsko, če te je volja!

Vrag s tvojim ostrim jezikom, je spreletelo Sokoljaka. »Le obrni se, da boš pripravljena. Čez nekaj minut greva.« Namesto, da bi jo videl strto, je bila tu nerazorožena in kaj si ni mogel, da ni polglasno zagodel: »Prekleta smrklija, čez nekaj tednov se bova zanesljivo drugače menila.«

Ko je stopil v pisarnico, je trdno zaprl vrata in podal roko osivilemu trgovcu. Preden je sedel, je segel po pripravljeni čaši hruševca in odpel železničarski plašč. Trgovcu ni ušlo, da nosi spodaj železničarsko bluzo in zelene policijske jahalne hlače. Govorila sta pritaženo, saj sta bila oba prepričana, da dekle zunaj napenja ušesa. Vselej, kadar je bilo tako, si je dala Jerka opraviti v bližini pisarnice, a nikoli ni mogla ujeti nič koristnega. Vedela je, da se njen gospodar Sokoljaka strašno boji. Ni si znala razložiti, kako je mogoče zrelega človeka, ki je že davno prešel zadnje duri vsega radostnega v življenju, tako oplašiti, da proda svojo dušo. O tem je pogosto razmišljala. Zunaj so se sence daljšale v polmrak. Zaman je poskušala misliti na Vabljenka in odganjati vprašanja, ki so se motala skozi njo. Postajala so določnejša in vse bolj je čutila, kako ji razbija skozi senca.

Kam me bo vlekel?

Na orožniško postajo v Jasnici, na Gestapo na Bled, na policijo v Radovljico, naravnost v Begunje?

Za kulturni teden in planinski jubilej Prešernov dom na Stolu

V času narodnoosvobodilne vojne je kakor mnoge druge naše planinske postojanke tudi Prešernovo kočjo na Stolu doletela žalostna usoda. Na večer 20. februarja 1942 je na Malem Stolu v mrzlo noč zagorel kres, Prešernova kočja je postala pogorišče.

Prvoborci jeseniške Cankarjeve čete so lani, ob dvajsetletnici bitke na Stolu (20. februarja 1942), dali pobudo, naj se na istem mestu, na ruševinah in pogorišču nekdanje Prešernove kočje zgradi nov Prešernov dom, ki naj ne bo samo planinska postojanka, temveč tudi spomenik jeseniški Cankarjevi četi in Jožetu Kodru, ki je padel na pragu Prešernove kočje.

Pobudo prvoborcev Cankarjeve čete so toplo pozdravile vse gorenjske organizacije ZB, poleg njih pa so obljubile vso potrebno moralno in materialno pomoč vse gorenjske planinske organizacije, ki hočejo sedemdeseti jubilej Planinske zveze Slovenije (1893-1963) počastiti z delovnimi uspehi.

Pripravljalni odbor za postavitev novega Prešernovega planinskega doma na Stolu je že začel z zbiranjem nujno potrebnih finančnih sredstev. Akademski slikar Milan Batista iz Kranja je izdelal osnutek za lične prostovoljne bone po 50, 100, 200, 500, 1000 in 5000 dinarjev, ki jih bodo prodajali v korist gradnje novega Prešernovega doma na Stolu. Mojster planinske arhitekture Peter Dalla Valle pa izdeluje načrte za to novo planinsko postojanko.

Akcija za izgradnjo novega Prešernovega planinskega doma na Stolu naj bo v letošnjem letu naloga in obveza ne samo ljubiteljev in obiskovalcev Karavanke, temveč nas vseh. Prispevajmo svoj delež z odkupom najmanjšega ali največjega kupona, ki so namenjeni za cenejšo in hitrejšo dograditev novega Prešernovega doma na Malem Stolu.

Zuro

Kaj bomo gledali v kinu?

KAJ BOMO GLEDALI V KINU?

Kino »Radio«

16. do 18. februarja jugoslovanski VV film KOZARA. Predstave ob 17. in 19. uri, v nedeljo tudi ob 15. uri.

19. do 20. februarja angleški CS film EXPRESSO BONGO, ob 17. in 19. uri.

21. do 22. februarja francoski barvni CS film NAIVNA DEKLETA, ob 17. in 19. uri.

23. februarja ameriški CS film STRELJANJE V DODGE CITY, ob 17. in 19. uri.

Kino »Plavž«

16. do 17. februarja nemški barvni CS film MED ČASOM IN VEČNOSTJO. Predstave ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri.

19. do 20. februarja jugoslovanski VV film KOZARA, ob 18. in 20. uri.

21. do 22. februarja angleški CS film EXPRESSO BONGO, ob 18. in 20. uri.

23. februarja francoski barvni CS film NAIVNA DEKLETA, ob 18. in 20. uri.

Kino Žirovnica

16. februarja ameriški barvni VV film GUSARJI.

17. februarja češki CS film ČLOVEK Z DVEMA OBRAZOMA.

20. februarja nemški barvni CS film MED ČASOM IN VEČNOSTJO.

23. februarja jugoslovanski VV film KOZARA.

Kino Dovje

16. februarja češki CS film ČLOVEK Z DVEMA OBRAZOMA.

REŠITEV KRIŽANKE

IZ 5. ŠTEVILKE

VODORAVNO: 1. Manila, 7. Parnas, 13. Apatin, 14. Orient, 15. Cerar, 16. ples, 17. or, 18. Oto, 19. avion, 21. UFA, 22. Lido, 24. or, 25. Arnež, 27. at, 28. Rodan, 31. pila, 32. zakonik, 34. ker, 35. Salem, 36. alias, 38. Rab, 39. reagent, 41. amen, 43. trate, 44. MK, 46. DOLIK, 48. šr, 49. Stol, 51. oka, 52. opiat, 55. Uri, 56. VR, 57. uran, 58. ekran, 60. nektar, 62. morena, 63. asfalt, 64. slikar.

NAVPIČNO: 61. K(oren) F(erdo).

17. februarja nemški barvni film POSLEDNJI AKORDI, 21. februarja jugoslovanski VV film KOZARA.

23. februarja angleški CS film EXPRESSO BONGO.

Kino Kranjska gora

16. do 17. februarja italijanski film NEZVESTE.

19. do 20. februarja francoski film SLEPARKE.

22. februarja jugoslovanski film KOZARA.

23. februarja francoski film STRUP.

Kino Koroška Bela

16. februarja angleški CS film EXPRESSO BONGO.

17. februarja ameriški barvni VV film GUSARJI.

18. februarja nemški barvni CS film MED ČASOM IN VEČNOSTJO.

23. februarja ameriški barvni CS film VRNITEV V MESTECE PEYTON.

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža

AVGUSTA KUMRA

se iskreno zahvaljujem kolektivu prometnega oddelka, posebno pa delovodjema Francu Gasarju in Petru Uršiču. Prav tako najlepša hvala vsem za poklonjene vence in cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zalujoci: žena Marija, hčerka Ljubica in sin Alojz Bernard

ZAHVALA

Ob nepričakovani smrti moje dobre žene

MILEVE GABELIR, roj. TODOVIČ

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so jo spremili na zadnji poti, darovalcem cvetja in vencev.

Prisrčna hvala vsem za izrečeno sožalje in sočustvovanje.

Posebna zahvala vsem stanovalcem hiše na Cesti bratov Stražišar št. 25 na Jesenicah, sosedom, pevcem, zastavonoši ter predstavniku terenskega odbora SZDL Sava Jesenice za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Hvaležni Anton Gabelir

Letos prvič tekme za memorial »Jožka Janša«

V nedeljo 24. februarja bo v Mojstrani veliko smučarsko tekmovanje v počastitev Jožka Janša, večkratnega republiškega in državnega prvaka v smučarskih tekih in klasičnih disciplinah, ki je nekdanji častnik in dostojno reprezentiral našo državo tudi v največji srednjeevropski konkurenci. Tako bomo v Mojstrani ob zaključku predolimpijske sezone lahko videli vse tekmovalce, ki v našem smučarskem športu nekaj pomenijo. Smučarjem iz Mojstrane se bodo to nedeljo pridružili še tekmovalci iz Bohinja, Raven na Koroškem, Lovrenca na Pohorju, Ljubljane, Kranja ter iz drugih delavskih in zimsko-sportnih središč. Na tekmovalcu za memorial »Jožka Janša« bodo mlajši tekmovalci imeli priliko, da primerjajo svoje znanje in sposobnosti s starejšimi in bolj rutiniranimi smučarji. Cela vrsta tekmovalcev, med njimi tudi Mirko Bavčec, z Jodlom, Lakoto in Ko-

bentarjem, že težko in nestrpno čakajo, da bodo ob zaključku letošnje in predolimpijske sezone lahko oblekli dres z državnim grbom. Za njimi pa že prihajajo številni mnogi obetajoči starejši mladinci iz šole Lovra Zemve iz Gorij in Stefana Robača iz Raven na Koroškem.

Ker bo v nedeljo 24. februarja v Mojstrani zbrana vsa naša smučarska tekaška elita, bo zanimiv tudi boj med mladinkami, ki se bodo potrudile, da ne bodo zaostajale za domačinko Lidijo, ki je odlična učenka Mare Rekarjeve iz Mojstrane. Smučarji, ki bodo sodelovali na tem tekmovalcu, bodo poizkušali opravičiti svoje mesto v olimpijski reprezentanci, selektorji in ostali ljubitelji tekaškega smučarskega športa pa bodo lahko videli, kaj znajo in zmorejo naši olimpijski kandidati.

PLEMENITA AKCIJA TABORNIKOV

Jeseniški taborniki partizanskega odreda jeklarjev so skupaj s člani lovske družine sklenili pomagati divjadi v naših gozdovih, ki zaradi visokega snega in hude zime močno trpi ter pride težko do hrane. Zato so dve nedelji, 3. in 10. februarja, znosili okoli 500 kg sena kot krmo za divjad na različna krmišča pod Golico ter v okolico Črnega vrha, Rovt in Jékla. Prvo nedeljo je sodelovalo deset tabornikov, ki so odložili seno na dvajset različnih mestih. 10. februarja pa 11 tabornikov, ki so založili s krmo 25 krmišč.

S to lepo akcijo so jeseniški taborniki dokazali, da se zavedajo svojih nalog. Tudi v takšnih izrednih okoliščinah so mnogo pripomogli k temu, da bo divjad v gorah lažje prebila letošnjo hudo zimo.

R A Z P I S

Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice vabi k sodelovanju administrativno moč za dve uri dnevno. Nagrada po dogovoru. Potrebno je znanje strojepisja, vodenja zapisnikov in blagajniške knjige. Prijave je treba poslati na naslo: DIATI — Železarna Jesenice.

Odbor

V A B I L O !

Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice priredi v soboto 16. februarja v prostorih Delavskega doma s pričetkom ob 19. uri

III. REDNI LETNI OBČNI ZBOR

Zaradi važnosti dnevnega reda vabimo vse avtorje tehniških izboljšav, člane kakor tudi nečlane. Prav tako vabimo tudi vse obratovodje in šefe ekonomskih enot.

S polnoštevilno udeležbo poudarimo važnost dejavnosti izumiteljstva in tehniških izboljšav.

Upravni odbor DIATI Jesenice

ŠPORT IN KULTURA

Treba bo še precej več kulture

K ČLANKU

»ŠPORTNA DRUŠTVA IN ŠPORTNIKI POZOR!«

Na Jesenicah in v jeseniški občini je že več let »v modi« zelo nezdrav, socialistične družbe nevreden in škodljiv pojav, ki ga imenujemo nesmiselna rivaliteta med športom in kulturo. Kje so vzroki za ta pojav? Po eni strani so ti vzroki subjektivnega značaja. Nemogoče je, da bi bil vsak človek v enaki meri zavzet za šport in kulturo, saj je še »športnik« zavzet bolj za en šport kot za drugega in tudi »kulturniku« je ena zvrst dejavnosti bolj pri srcu kot druga. Toda še tako navdušena zavzetost za eno samo panogo športa ali kulture nikomur ne daje pravice, da bi omalovaževal in zanikal, bil naklonjen ali celo sovražno razpoložen proti vsemu, kar ni njegov ozek »konjiček«. Takšne nesmiselnosti je zmožen nerazgledan, z dejstvi neseznajen, miselno len in ozek človek.

Na drugi strani pa so tudi objektivni vzroki, ki nudijo idealne pogoje za take pojave. Za družbeno nadgradnjo ali »negospodarske investicije«, kot bi lahko imenovali amaterski šport in kulturno-prosvetno dejavnost, po novem pa telesno in duševno rekreacijo, so potrebna določena sredstva. Ta sredstva ustvarja in z njimi razpolaga vsa družbena skupnost, deli pa jih... — v tem grmu pa tiči zajec! Poleg uradne delitve teh sredstev obstaja še niz več ali manj ilegalnih virov, odvisnih od vpliva posameznikov na več ali manj odgovornih mestih v gospodarskih organizacijah ali forumih. In ker sredstva iz uradnih virov običajno ne zadoščajo, se bje boj za naklonjenost teh vplivnih ali odgovornih posameznikov, da bi dobili »ilegalno« sredstva. To se pravi, da naša skupnost razpolaga s sredstvi za vsestransko rekreacijo, le delitev teh sredstev je enostranska in neekonomična.

Da je to res, dokazuje tudi članek »Športna društva in športniki, pozor!« v 3. številki »Železarja« z dne 18. januarja 1963. Prav gotovo ni UO železarne takega mnenja kot je v članku razvidno iz zelo nerodno (pa tudi neodgovorno) oblikovanega zadnjega odstavka, ko omenja kulturo. Res pa je, da izraža določeno stališče — ne vem koga — in da je s tem stališčem tudi lahko vplival na marsikoga. Članek je razumljivo pojasnilo športnikom in športnim društvom na njihove upravičene zahteve, da imajo tudi člani drugih špor-

tov vsaj občasno take ugodnosti pri odobritvi plačanega dopusta za nastope kot je to primer pri hokejistih. Razumljivo, da imajo hokejisti v primerjavi z nogometaši ali drugim nedvomno prednost in tudi vso pravico do tako ali drugače odobrenega plačanega dopusta, saj so v resnici zvezna kvaliteta, čeprav jim do mednarodnega renomeja še marsikaj manjka. Kegljači na ledu res dosega mednarodne uspehe in tudi še kakšen zimski šport si vsaj s posamezniki lasti mednarodno veljavo. Toda vsa ta, sicer razveseljiva dejstva, primerjati in soočiti z vso kulturno-prosvetno dejavnostjo in jo metati v isti koš tudi k takim stvarim kot so lokalpatriotsko klubaštvo, športno zvezdnitvo, nesmiselno rekordstvo in še kaj podobnega, je ciničen posmeh vsemu, kar je bila in je kultura, posmeh tisočim obiskovalcem raznih kulturnih prireditvev. Šport je ogledalo naše kulture! — se glasi zelo stara parola. Zakaj bi ga nekateri naredili za edino ogledalo »kulture«? Po taki logiki je Miro Cerar v mednarodnem merilu več vreden kot vsa ljubljanska Drama in Opera skupaj! Toda vsaka zdrava logika odklanja taka merila in resno bi se morali vprašati, ali je bolj potrebno kategorično odstraniti sleherni taka merila, ali pa »našo« (da ne bodo prav vsi užaljeni) logiko temeljito ozdraviti. Kajti z današnjo »logiko« omogočamo »mnogičnost« nekoga z najrazličnejšimi ugodnostmi, včevši izredno plačane dopuste, niti republiško renomirani kulturi pa komaj dovoljujemo iz-

redno neplačane dopuste. Po taki logiki in v imenu ekonomičnosti je tudi jeseniška Svoboda v takorekoč lastnem domu samo odvečen podnajemnik, ki mora plačevati najemnino dvorane in ostalih prostorov, kolikor jih še ima, tako kot vsak drug. Zanimivo bi bilo slišati stare Svobodase, kaj bi rekli k temu, zlasti še, ker so sami in z lastnimi sredstvi sezidali dvorano za gostilno ri Jeleni. Pri tem pa ta logika pozablja, da ima samo ansambel narodnih plesov in pesmi z gostovanji na Bledu že mednarodni renome in da je bil uspeh gledališča v Monacu prav gotovo tudi mednarodni. Kultura se pač ne more meriti z rezultatom 3:1, ali s kakšno drugo mero, da pa se najti sorazmerje razumevanja, pomoči, naklonjenosti in smisla za šport in kulturo, kajti oboje je v enaki meri potrebno za zdrav in normalen razvoj slehernega naroda, zlasti še socialističnega. Na Jesenicah bo treba še precej več kulture, da bo ustvarjeno sorazmerje, kulture v nas samih, kulture, ki bo imela ves in poln smisel za telesno kulturo, kulture, ki nam bo pomagala razjasniti nekaj nepogrešljivih pojmov. Eden od teh je, da gradimo enovito, skladno družbo, v kateri je treba zagotoviti enovit in skladen razvoj vseh človekovih dejavnosti, včevši tudi kulturo in prosveto. V ta namen pa ne moremo biti ozki, s platnicami na očeh in omejeno angažirani v eno samo smer kot smo na Jesenicah v lastno škodo vse preradi.

Jože Sušnik

Ocenjevanje, ocene, spričevala in ...

Kolikokrat je bil že ponovljen vzdihi: Ko bi ne bilo ocen! Da bi bile šole brez ocenjevanja! Ko bi ne bilo treba ocenjevati! V prvih dveh oblikah ga je slišati od učencev, dijakov in njihovih staršev, v tretji obliki pa ga slišimo od učiteljev. Torej ocenjevanje enako moti tiste, ki so ocenjeni in tiste, ki ocenjujejo? Naibrž res.

Učenec in dijak pravita: V šoli bi bilo čudovito (lahko tudi — v šoli bi šlo), če bi ne spraševali, če bi ne bilo šolskih in tihih vaj, testov in drugih načinov, s katerimi vrtajo vate. Učitelji pa pravijo: Učiti bi bilo krasno, če bi ne bilo treba spraševati in ocenjevati.

Zakaj je torej ocenjevanje? In kaj predstavlja kot vzgojno sredstvo?

Z oceno je učenec (dijak) nagrajen za delo. Ocena odraža stopnjo doseženega znanja in vloženega napor. Ocenjevanje sili učenca, da dela in vadi, da je pozoren pri pouku ter mu daje priložnost, da manifestira znanje. Učitelju pomeni ocenjevanje najprej kontrolo lastnega dela (če učenci neko poglavje dobro obvladajo, pomeni, da je bilo učiteljevo delo dobro), razen tega pa ga opozarja, katera poglavja je treba ponovno utrjevati, razlagati, dopolnjevati... Daje mu tudi orožje, da sili učenca k učenju. Za vsako oceno se skriva določena količina znanja s področja, ki je v šoli strnjeno v določen predmet.

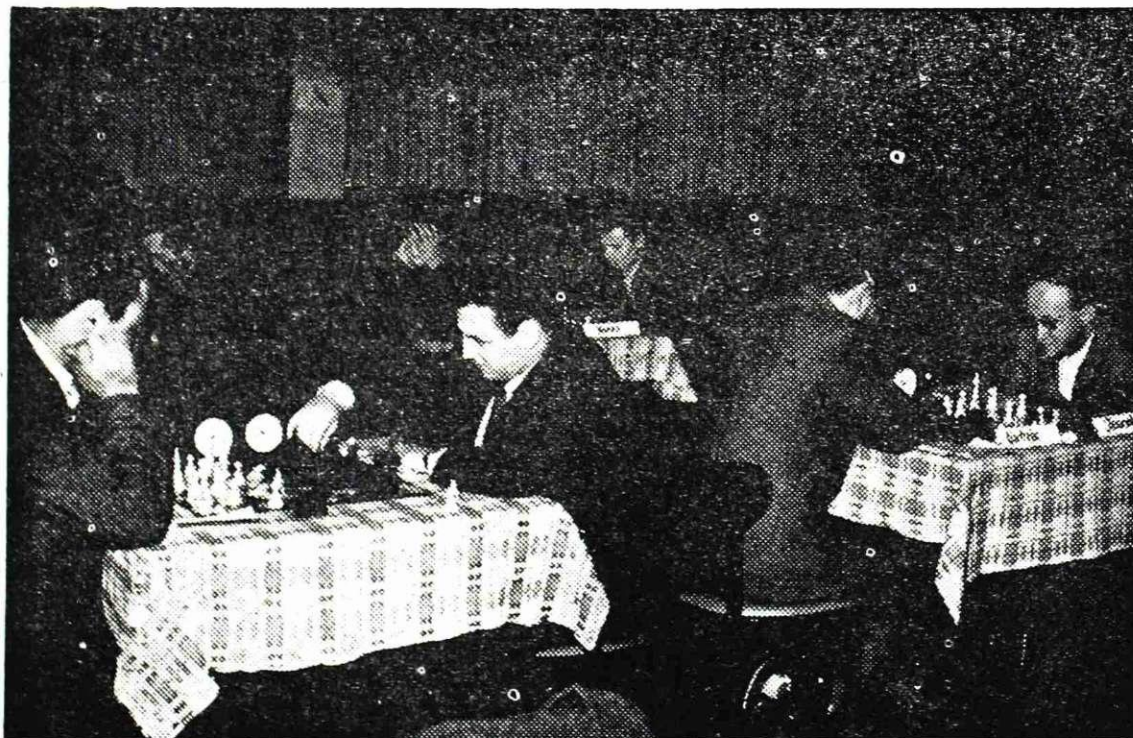
(Dalje prihodnjič)

Naši strelci Majda Kralj, inž. Stane Sekne, Franc Trplan in njihov vodja Mirko Dimc so se vrnili iz Zenice s prvim mestom kot ekipa, pa tudi med posamezniki so bili naši trije tekmovalci na prvih treh mestih

Namiznoteniška ekipa je v Zenici osvojila tretje mesto

Čeprav je bila šahovska ekipa okrnjena, je dosegla četrto mesto

Alpski smučarji, ki so tudi častno zastopali barve našega kolektiva. Manjka le Mrak, zmagovalec v slalomu

Naši smučarji tekači so bili v Zenici drugi, takoj za Ravenčani. Fotoreporter jih je ujel pred hotelom Metalurg v Zenici

Naš fotoreporter na VII. metalurških zimskih športnih igrah v Zenici